

AZORC

Агенција за осигурање
Републике Српске

Годишњи извјештај

о стању сектора осигурања у Републици Српској

2013. година

Бања Лука, мај 2014. године

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Агенција за осигурање Републике Српске
Бања Лука

Бана Милосављевића 8/II
e-mail: azors.kabinet@blic.net; www.azors.rs.ba
тел/факс: +387 51 228-910, 228-920

REPUBLIC OF SRPSKA
The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka

St. Bana Milosavljevića 8/II
e-mail: azors.kabinet@blic.net; www.azors.rs.ba
phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

ИЗВЕШТАЈ
о стању у сектору осигурања Републике Српске
за период од 01.01.2013. до 31.12.2013. године

Број: УО-10 /14

Датум: 03. јун 2014. године

Бања Лука, мај 2014. године

САДРЖАЈ

1. СТРУКТУРА СЕКТОРА	12
1.1. Друштва за осигурање	12
1.1.1. Структура власништва	12
1.1.2. Људски ресурси	13
1.2. Посредници у осигурању	14
1.3. Заштитни фонд Републике Српске.....	14
1.4. Овлашћени актуари.....	15
1.5. Омбудсман у осигурању.....	15
2. ТРЖИШТЕ ОСИГУРАЊА.....	18
2.1. Показатељи развијености тржишта осигурања.....	18
2.2. Обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске	19
2.3. Обрачуната премија по друштвима за осигурање	19
2.4. Структура портфеља.....	21
2.5. Тржишна структура и концентрација	24
3. БИЛАНСНА СТРУКТУРА	26
3.1. Биланс стања.....	26
3.2. Биланс успјеха	31
3.3. Консолидовани финансијски извјештаји	34
4. ФИНАНСИЈСКИ И ТЕХНИЧКИ ПОКАЗАТЕЉИ СТАЊА У СЕКТОРУ	36
4.1. Испуњавање захтјева адекватности капитала	36
4.2. Обрачун и покривеност техничких резерви прописаним облицима активе	37
4.2.1. Укупно обрачунате техничке резерве	37
4.2.2. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за неживотно осигурање	38
4.2.3. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за животно осигурање	40
4.3. Компаративни преглед кључних показатеља.....	42
4.4. Показатељи о исплаћеним одштетама и другим накнадама из осигурања	42
4.5. Технички резултат	44
4.6. Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио	46
4.7. Показатељи рентабилност имовине и рентабилности властитих средстава.....	46
4.8. Остали показатељи пословања	47

Основни подаци о Агенцији за осигурање Републике Српске

Агенција за осигурање Републике Српске има регулаторну и надзорну функцију у циљу заштите лица која имају право на осигуравајуће покриће и накнаду из осигурања као и добробит индустрије осигурања.

Пун назив: Агенција за осигурање Републике Српске

Скраћени назив: АЗОРС

Година оснивања: 2006.

Матични број: 01998757

Адреса: Бана Милосављевића 8/II, 78.000 Бања Лука

e-mail: azors.kabinet@blic.net

Број запослених: 25

Независни ревизор за 2013. годину: Друштво за ревизију “Винчић“ д.о.о. Бања Лука

Орган управљања Агенцијом је Управни одбор Агенције. Управни одбор се састоји од пет чланова које, на приједлог Владе, именује Народна скупштина Републике Српске на период од пет година.

Чланови управног одбора у текућем мандату су:

- **Бранка Бодрожа**, дипломирани економиста, предсједник Управног одбора
- **Дарко Радић**, доцент доктор правних наука
- **Срђан Шупут**, дипломирани економиста
- **Никола Војводић**, доктор економских наука
- **Борис Дмитрашиновић**, дипломирани инжењер организације менаџмента.

Агенцијом руководи директор. Директор у текућем мандату је:

- **Божана Шљивар**, дипломирани економиста.

Основни показатељи за сектор осигурања Републике Српске у 2013. години

Р.Б.	О п и с	2013.	2012.	Индекс
1.	Број друштава за осигурање	12	11	109,1
2.	Број запослених	1.172	1.194	98,2
3.	Пословна актива (у 000 КМ)	320.716	294.833	108,7
4.	Пословна актива/БДП (у %)	3,7%	3,4%	
5.	Капитал (у 000 КМ)	126.779	118.763	106,7
6.	Укупна премија	172.843	166.801	103,6
6.1.	Друштва из РС (премија у РС и ФБиХ) (у 000 КМ)	140.199	139.682	100,4
6.2.	Филијале из ФБиХ (у 000 КМ)	32.644	27.119	120,4
7.	ННІ индекс концентрације	1.064	1.196	
8.	Премија остварена на територији РС ¹ (у 000 КМ)	158.999	153.098	103,9
9.	Премија/БДП	1,8%	1,8%	
10.	Премија/број становника	112	107,1	104,6
11.	Премија животног осигурања/укупна премија	14,6%	11,8%	
12.	Укупно исплаћене штете и обавезе из уговора о осигурању (у 000 КМ)	52.823	48.068	109,9
12.1.	Друштва из РС (штете у РС и ФБиХ)	46.709	42.597	109,6
12.2.	Филијале из ФБиХ	6.114	5.471	111,8

¹Приликом обрачуна показатеља 8, 9,10. и 11 узета је у обзир премија остварена на територији РС, а она укључује: премију друштава за осигурање из РС – премија друштава за осигурање из РС остварена у ФБиХ + премија филијала из ФБиХ остварена у РС

УВОДНА РИЈЕЧ

Извјештај о стању сектора осигурања у Републици Српској за 2013. годину, припремљен је у складу са чланом 9. Закона о друштвима за осигурање, а на основу анализе годишњих финансијских извјештаја, актуарских извјештаја, извјештаја овлашћених ревизора као и других извјештаја, које друштва за осигурање, у складу са прописима, достављају Агенцији за осигурање Републике Српске (у даљем тексту: Агенција).

Обрачуната премија се континуирано повећава од 2006. године, од када се званично и систематски води статистика тржишта осигурања у Републици Српској. У 2013. години друштва за осигурање са сједиштем у РС остварила су премију од 140,2 милиона КМ, док је укупна премија на тржишту РС износила 158,9 милиона КМ. Ипак евидентно је да су позитивни трендови динамичног раста и промјене структуре премије успорени у последње три године, прије свега због отежаних економских прилика (смањена привредна активност, висока стопа незапослености, пораст јавног дуга).

Сектор у цјелини је пословао са добитком од 13 милиона КМ, који је резултирао стопом поврата на капитал од 10,6%. Билансна сума повећана је за 9%. На нивоу сектора обезбијеђено је испуњавање захтјева адекватности капитала. Техничке резерве су достигле ниво од 166,7 милиона КМ и премашују годишњу бруто премију за 19%. Друштва за осигурање су око 32 милиона КМ средстава за покриће техничких резерви уложила у хартије од вриједности на домаћем тржишту капитала, од чега 75% у државне обвезнице. То указује на инвестициони потенцијал који друштва за осигурање имају као институционални инвеститори.

Укупно исплаћени одштетни захтјеви и накнаде у неживотним осигурањима повећани су за 10% у односу на претходну годину и износе 44,1 милиона КМ. Накнаде по основу уговора о животном осигурању повећане су за 11% у односу на претходну годину и износе 2,5 мил. КМ.

На тржишту је успостављена адекватна институционална инфраструктура (регулаторни орган, канцеларија омбудсмана, Заштитни фонд), а повећава се и број овлашћених учесника (друштва за осигурање, посредници, актуари). Заштита потрошача услуга осигурања и финансијска едукација потрошача постају све значајнији сегмент континуираног дјеловања Агенције.

У међународној компарацији наше тржиште осигурања се може окарактерисати као неразвијено (премија по становнику износи 107 КМ, а учешће премије у БДП је 1,8%). Даљи развој овог сегмента финансијског система свакако да је лимитиран општим економским условима, а потребна је и системска подршка.

То подразумијева пореске и друге олакшице за поједине врсте осигурања као што су животно и осигурање пољопривреде. Законском и другом регулативом потребно је успоставити нове облике обавезног осигурања, по узору на развијене европске земље.

Конкуренција је до сада на домаћем тржишту неживотних осигурања дјеловала искључиво у правцу смањења премија, што дугорочно може да угрози солвентност појединих друштава за осигурање. Развој нових производа, ефикасније управљање пословним процесима и други елементи квалитета пословања и комуникације са осигураницима и трећим оштећеним, треба да буду у фокусу будућих пословних планова друштава за осигурање, што ће подстакнути интензивнији развој тржишта.

У области обавезног осигурања од аутоодговорности на тржишту влада највећа конкуренција, која често поприма нелојалне облике. Почетком 2014. године припремљен је нацрт новог Закона о обавезним осигурањима у саобраћају, који ће се до краја године наћи у парламентарној процедури. Нови закон би требао да адекватније регулише ову област и да обезбиједи већи степен усклађивања домаћег законодавства са директивом Motor Insurance Directive 2009/103/EC.

Директор Агенције,

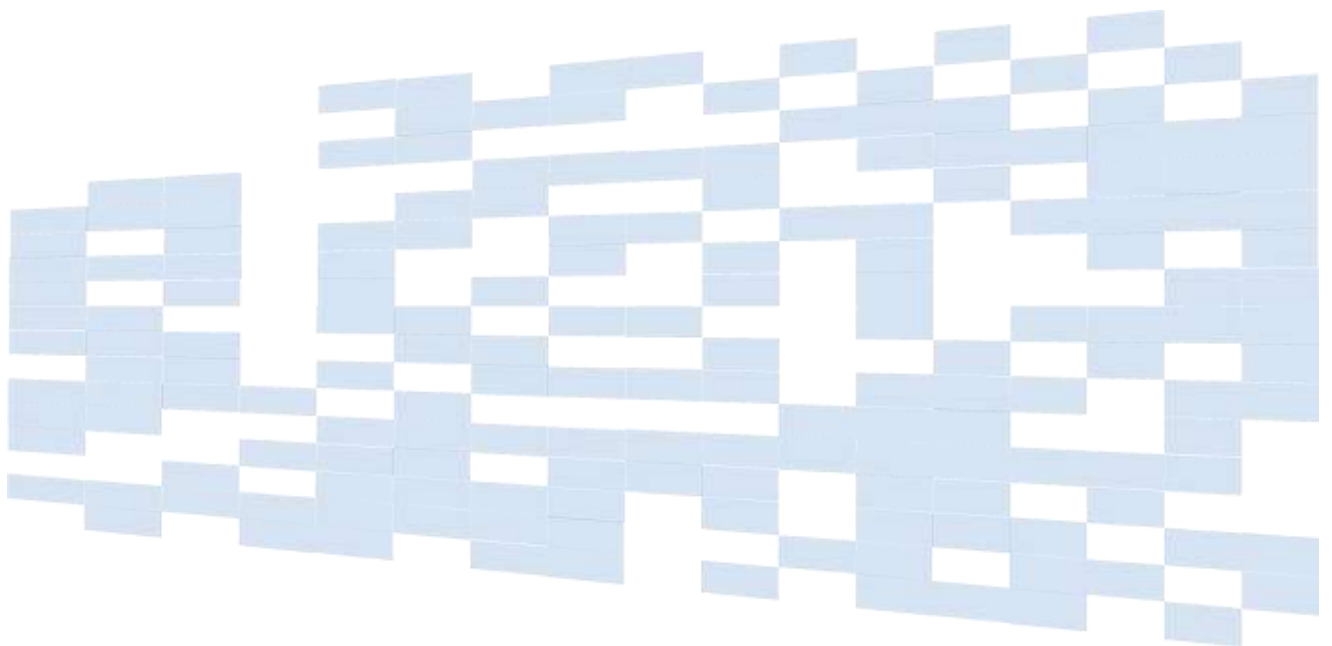
Божана Шљивар

Бања Лука, мај 2014. године.

2013

1.

СТРУКТУРА СЕКТОРА

1. СТРУКТУРА СЕКТОРА

1.1. Друштва за осигурање

На тржишту осигурања Републике Српске у 2013. години пословало је 12 друштава за осигурање, која су према дјелатности осигурања, сједишту и већинском власништву, представљена у наредној табели:

Табела 1: Друштва за осигурање

Р.Б.	НАЗИВ ДРУШТВА	СЈЕДИШТЕ	ВЕЋИНСКО ВЛАСНИШТВО
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊЕ			
1.	Бобар осигурање А.Д.	Бијељина	домаће
2.	Д.Д. Брчко гас осигурање	Брчко	домаће
3.	Дрина осигурање А.Д.	Милићи	домаће
4.	Крајина осигурање А.Д.	Бања Лука	домаће
5.	Микрофин осигурање А.Д.	Бања Лука	домаће
6.	Нешковић осигурање А.Д.	Бијељина	домаће
7.	Осигурање Аура А.Д.	Бања Лука	домаће
8.	Осигурање Гарант Д.Д.	Брчко	домаће
9.	Триглав осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
ЖИВОТНА И НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА (КОМПОЗИТНА ДРУШТВА)			
10.	Grawe осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
11.	Дунав осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
12.	Јахорина осигурање А.Д.	Пале	страно

Извор: Централни регистар ХОВ

Од 12 друштава за осигурање, са сједиштем у Републици Српској, 9 је обављало дјелатност неживотног осигурања, а 3 друштва за осигурање су обављала дјелатност неживотног и животног осигурања.

У 2013. години на тржишту осигурања Републике Српске пословало је и 9 филијала друштва за осигурање из ФБиХ, док је 7 друштава за осигурање из РС пословало путем филијале у ФБиХ.

1.1.1. Структура власништва

Према структури власништва, у 2013. години 8 друштава за осигурање је било у већинском домаћем власништву, док су 4 друштва за осигурање била у већинском страном власништву. Два друштва за осигурање су у већинском власништву правних и/или физичких лица из Аустрије, а по једно друштво за осигурање у већинском власништву лица из Словеније и Србије.

Табела 2: Власничка структура у друштвима за осигурање у 2013. години

Власништво	Број друштава за осигурање	Учешће у укупном капиталу	Учешће у укупној активи	Учешће у бруто фактурисаној премији
Већинско домаће приватно власништво	7	54,6%	41,7%	50,2%
Већинско домаће државно власништво	1	6,6%	5,8%	6,5%
Већинско страно власништво	4	38,8%	52,5%	43,3%
Укупно	12	100%	100%	100%

Извор: Извјештаји друштава за осигурање и Централни регистар ХОВ

Удио страног капитала у укупном капиталу свих друштава за осигурање је износио 38,8%. На друштва за осигурање са већинским страним капиталом односи се 52,5% укупне активе и 43,3% бруто фактурисане премије сектора осигурања. Страни капитал је већински код свих композитних друштава за осигурање и једног друштва за осигурање које обавља послове неживотног осигурања.

Државно власништво, према Извјештају Централног регистра хартија од вриједности-књизи акционара, постоји у Крајина осигурању а.д. Бања Лука у проценту од 70,4% и Осигурању Аура а.д. Бања Лука у проценту од 38%.

1.1.2. Људски ресурси

На дан 31.12.2013. године у сектору осигурања било је запослено укупно 1.370 радника, од којих у друштвима за осигурање са сједиштем у РС 1.172 радника, у филијалама друштава за осигурање из ФБиХ 192 радника и у Заштитном фонду Републике Српске 6 радника. У сектору осигурања раде и посредници у осигурању.

Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање са сједиштем у РС за период од 2011–2013. године представљени су у наредној табели.

Табела 3: Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање

КВАЛИФИКАЦИЈА	31.12.2011.		31.12.2012.		31.12.2013.		ИНДЕКС 2013/12
	број	%	број	%	број	%	
НК	5	0,4	5	0,4	8	0,7	160,0
ПК	2	0,2	3	0,3	15	1,3	500,0
НС	3	0,2	2	0,2	1	0,1	50,0
КВ	81	6,7	58	4,9	45	3,8	77,6
ССС	658	54,3	653	54,7	631	53,8	96,6
ВКВ	8	0,7	7	0,6	5	0,4	71,4
ВШС	99	8,2	96	8,0	90	7,7	93,8
ВСС	336	27,7	351	29,4	357	30,5	101,7
МР	17	1,4	18	1,5	18	1,5	100,0
ДР	2	0,2	1	0,1	2	0,2	200,0
УКУПНО	1.211	100	1.194	100	1.172	100	98,2

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У друштвима за осигурање са сједиштем у РС, у посматраном периоду забиљежен је пад броја запослених од 2%.

1.2. Посредници у осигурању

Закључно са 31.12.2013. године у Регистар посредника у осигурању код Агенције уписано је:

- 134 заступника у осигурању – физичка лица, од чега их је 20 регистровало предузетничке радње,
- 7 друштава за заступање у осигурању, међу којима су и Поште Српске и 4 филијале друштава за заступање из ФБиХ,
- 58 брокера у осигурању – физичких лица
- 3 брокерска друштва из Републике Српске (2 банке и 1 брокерско друштво) и 2 филијале брокерских друштава из ФБиХ.

На интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba) доступан је извод из регистра посредника у осигурању.

У 2013. години, Агенција је организовала едукацију и одржала испитни рок за полагање стручног испита за провјеру стручног знања, потребног за добијање овлашћења за обављање послова посредовања у осигурању. Стручни испит је положило 20 кандидата.

1.3. Заштитни фонд Републике Српске

Заштитни фонд Републике Српске (у даљем тексту: Заштитни фонд) је успостављен Законом о обавезном осигурању за моторна возила и осталим обавезним осигурањима од одговорности (у даљем тексту: Закон АО), као посебно правно лице. Надлежност Заштитног фонда је да покрива штете на лицима и штете на имовини проузроковане у саобраћајним незгодама, које не могу бити надокнађене системом обавезног осигурања од аутоодговорности (ако је лице које је одговорно за незгоду непознато и ако је незгоду проузроковало неосигурано возило), као и штете када је против друштва за осигурање из РС покренут поступак посебне ликвидације због стечаја или одузимања дозволе. Сва друштва за осигурање, која обављају осигурање од аутоодговорности су по Закону АО чланови Заштитног фонда и имају обавезу уплате доприноса Заштитном фонду, сразмјерно оствареној премији осигурања од аутоодговорности.

Укупно остварени приходи Заштитног фонда у 2013. години су износили 2.499.386 КМ и већи су за 1,4% у поређењу са претходном годином. Укупни расходи износили су 2.328.258 КМ и већи су за 1,1% у односу на претходну годину. Заштитни фонд је у 2013. години остварио вишак прихода над расходима у износу од 171.128 КМ.

У наредној табели дат је преглед рјешавања и исплате одштетних захтјева за период 2011–2013. година, а који се односе на штете на лицима или имовини у саобраћајним незгодама, из надлежности Заштитног фонда.

Табела 4: Одштетни захтјеви према Заштитном фонду

Одштетни захтјеви	31.12.2011.	31.12.2012.	31.12.2013.	Индекс 2013/2012
1. Пријављени	406	372	415	111,6
2. Пренесени из претходног периода	172	168	165	98,2
3. Укупан број захтјева (1+2)	578	540	580	107,4
4. Одбијени захтјеви	88	77	54	70,1
5. Обрађени захтјеви без одбијених	410	279	360	129,0
6. Број исплаћених захтјева	318	279	360	129,0
7. Износ исплаћених захтјева КМ	883.890	721.110	1.258.153	174,5

Извор: Извјештај Заштитног фонда

Број пријављених одштетних захтјева повећан је за 11%. Овај показатељ треба континуирано пратити, јер може бити индикатор повећања броја неосигураних возила. С друге стране позитивним се може оцијенти значајно смањење броја одбијених одштетних захтјева. У том смислу обје појаве могу упућивати на чињеницу да су грађани боље упознати са правима, могућностима и процедуром обештећења у случају саобраћајних незгода проузрокованих неосигураним или непознатим возилом. Сви обрађени одштетни захтјеви су исплаћени, што указује на побољшану ажурност у рјешавању одштетних захтјева и ликвидност Заштитног фонда. Просјечна вриједност исплаћеног одштетног захтјева у 2013. години износила је 3.495 КМ и већа је у односу на 2012. годину за 35%, што је, поред осталог, посљедица структуре исплаћених одштетних захтјева, односно повећан је број нематеријалних штета ријешених у судском спору.

1.4.Овлашћени актуари

У складу са међународним стандардима за функционисање сектора осигурања од посебне важности је обезбјеђење адекватног броја професионално оспособљених актуара. На дан 31.12.2013. године у Регистар овлашћених актуара код Агенције било је уписано 28 лица. На интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba) доступан је извод из Регистра овлашћених актуара. Основано је Удружење актуара Републике Српске, које је успоставило сарадњу са Међународним удружењем актуара (IAA), а у 2014. години је примљено у придружено чланство овог удружења.

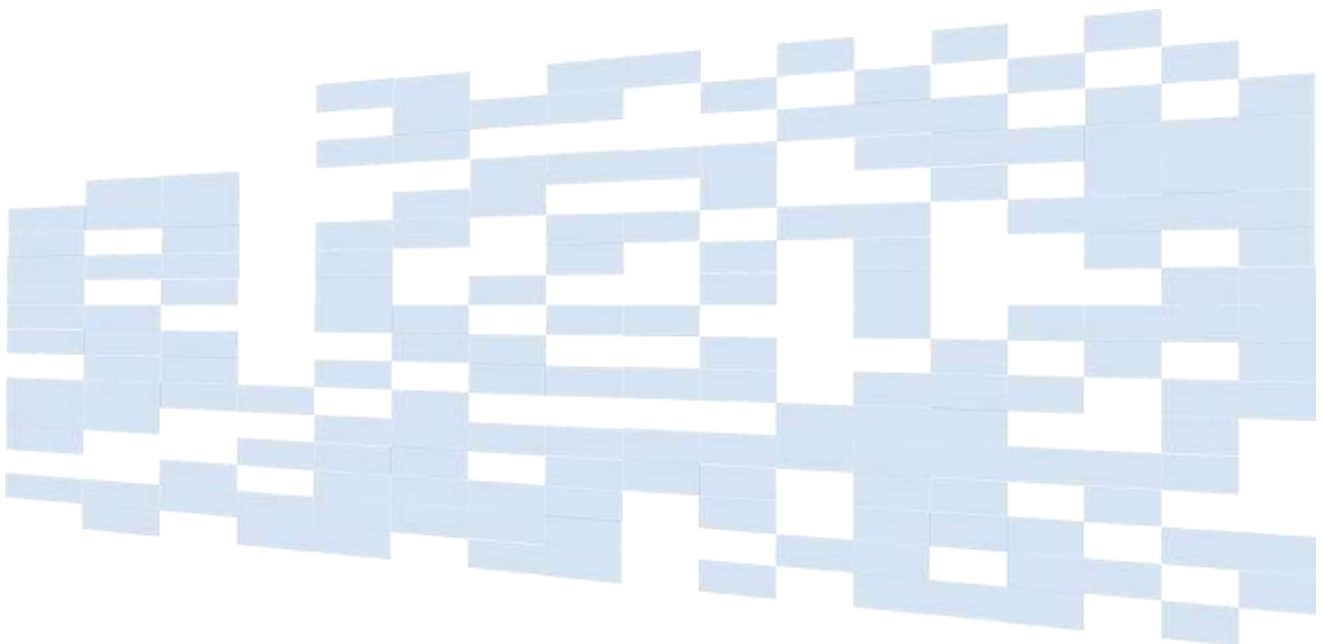
1.5.Омбудсман у осигурању

Агенција се заштитом потрошача бавила непосредно и преко Омбудсмана у осигурању. У извјештајном периоду Канцеларија Омбудсмана запримила је 76 предмета, углавном приговоре, молбе и притужбе осигураника, корисника накнада из осигурања, односно трећих оштећених лица, при чему су, као и у претходном периоду, доминирали приговори на поступке у исплати накнаде штете из основа осигурања аутоодговорности. Детаљнији подаци о резултатима постигнутим у овом сегменту дати су у Извјештају о раду Агенције за 2013. годину.

2013

2.

ТРЖИШТЕ ОСИГУРАЊА

2. ТРЖИШТЕ ОСИГУРАЊА

2.1. Показатељи развијености тржишта осигурања

У наредној табели је дат компаративни преглед основних релативних показатеља везаних за премију, којима се мјери степен развијености тржишта осигурања:

Табела 5: Премија и макроекономски показатељи

(у USD)²

Земља		Премија/број становника			Премија/БДП (%)			Животно/Укупна премија (%)		
		2010.	2011.	2012.	2010.	2011.	2012.	2010.	2011.	2012.
БиХ	РС	62,3	70,7	70,4 ³	1,7	1,6	1,8	8,9	11,1	11,8 ⁴
	ФБиХ	77,8	88,5	83,7 ⁵	2,3	2,2	2,2	18,5	19,6	20,4
Аустрија		2.651,2	2.740,0	2.464,5	5,9	5,5	5,3	45,1	42,3	40,0
Бугарска		152,5	151,0	140,4	2,5	2,1	2,0	12,0	14,4	14,7
Грчка		537,9	608,0	519,7	2,0	2,3	2,4	52,1	42,6	42,2
Мађарска		399,7	397,0	333,1	3,0	2,8	2,4	53,4	55,3	53,8
Румунија		122,8	122,0	107,4	1,7	1,5	1,4	19,5	21,2	20,8
Словенија		1.352,7	1.464,0	1.225,2	5,9	5,9	5,5	31,3	31,3	27,2
Србија		99,6	107,0	95,5	1,8	1,7	1,8	15,3	16,1	18,1
Турска		121,6	136,0	145,9	1,3	1,3	1,4	15,5	15,7	16,0
Хрватска		379,2	389,0	351,1	2,8	2,7	2,7	26,6	26,6	27,2
Чешка		752,7	832,0	747,2	4,0	3,9	3,7	46,7	46,4	46,9

Извор: Статистика тржишта осигурања у БиХ, Републички завод за статистику РС, Федерални завод за статистику, SwissRe

Основни компаративни показатељи потврђују да је сектор осигурања у РС неразвијен, упркос континуираном расту премије у последњих седам година, колико дуго се систематски, путем Агенције, прикупљају статистички подаци. Учешће премије у БДП слично је другим транзицијским земљама, али је вишеструко ниже у односу на развијена тржишта. Домаће тржиште осигурања заостаје и по параметру премија по становнику. Учешће премије животног осигурања још не достиже ниво просјека транзицијских земаља ЕУ.

² У вријеме израде овог извјештаја није била доступна компаративна статистика за 2013. годину.

³ Приликом обрачуна просјечне премије по глави становника у РС узето је у обзир: Укупна премија друштва из РС – Премија филијала друштва из РС у ФБиХ + Премија филијала друштва из ФБиХ у РС (ради се о подацима из Табеле 6. ред. бр. 3).

⁴ Приликом обрачуна учешћа премије животног осигурања у укупној премији узета је у обзир и премија за животно осигурање филијала друштва из ФБиХ (ради се о подацима из Табеле 6. ред. бр. 1.2 и 2.2)

⁵ Премија за обрачун просјечне премије по глави становника у ФБиХ обрачуната је аналогно обрачуну истог показатеља за РС, а на бази расположивих података Федералног завода за статистику.

2.2.Обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске

У наредној табели даје се преглед укупно обрачунате бруто премије на тржишту РС.⁶

Табела 6: Премија осигурања остварена на тржишту Републике Српске у периоду 2011–2013. године (у КМ)

Р.Б.	Субјекти на тржишту РС	Обрачуната премија на тржишту РС						Индекс 2013/2012
		I-XII 2011.		I-XII 2012.		I-XII 2013.		
		Износ	(%)	Износ	(%)	Износ	(%)	
1.	ДРУШТВА ИЗ РС	119.969.373	84,4	125.978.746	82,3	126.355.102	79,5	100,3
1.1.	Неживотна осигурања	109.693.056	77,2	114.445.939	74,8	113.484.913	71,4	99,2
1.2.	Животна осигурања	10.276.316	7,2	11.532.807	7,5	12.870.189	8,1	111,6
2.	ФИЛИЈАЛЕ ДРУШТАВА ИЗ ФБиХ	22.209.130	15,6	27.119.149	17,7	32.643.740	20,5	120,4
2.1.	Неживотна осигурања	16.708.825	11,8	20.548.461	13,4	22.278.002	14,0	108,4
2.2.	Животна осигурања	5.500.305	3,9	6.570.689	4,3	10.365.738	6,5	157,8
3	УКУПНО	142.178.503	100,0	153.097.896	100,0	158.998.841	100,0	103,9

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Подаци из претходне табеле показују да је тржиште осигурања у РС достигло границе екстензивног раста. Укупно обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске у периоду 01.01. до 31.12.2013. године износила је 158.998.841 КМ и већа је односу на исти период претходне године за 5.900.946 КМ или 3,9%.

Животно осигурање је у просјеку порасло за 28%, при чему су филијале друштва из ФБиХ партиципирале у значајној мјери. Очигледно је да се конкуренција у сегменту животних осигурања повећава, уводе се нови производи, едукују се запослени, шири се продајна мреже и јача канал тзв. банкоосигурања. Неживотно осигурање у просјеку биљежи спорији раст, односно код друштва са сједиштем у РС дошло је до стагнације.

Даљи развој тржишта осигурања у Републици Српској не зависи само од опште економске ситуације (запосленост, раст БДП, задуженост становништва и привреде), већ и од фактора којима управљају друштва за осигурање. На тржишту влада доста велика конкуренција, која је појачана пословањем филијала из ФБиХ. Нови производи, ефикасније управљање пословним процесима и други елементи квалитета пословања и комуникације са осигураницима и трећим оштећеним, треба да буду у фокусу будућих пословних планова друштава за осигурање, што ће позитивно да утиче на интензивнији развој тржишта.

2.3.Обрачуната премија по друштвима за осигурање

Укупно обрачуната премија у периоду 01.01. до 31.12.2013. године коју су остварила друштва за осигурање са сједиштем у РС, укључујући и премију коју су ова друштва

⁶Укупна обрачуната премија на тржишту осигурања РС је обрачуната на начин да је укупна премија која су остварила друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској умањена за премију коју су та друштва остварила у Федерацији БиХ и увећана за премију коју су друштва за осигурање са сједиштем у Федерацији БиХ остварила у Републици Српској.

остварила на тржишту осигурања Федерације БиХ, износила је 140.199.616 КМ. У односу на исти период претходне године, обрачуната премија је већа за 517.335 КМ или 0,4%.

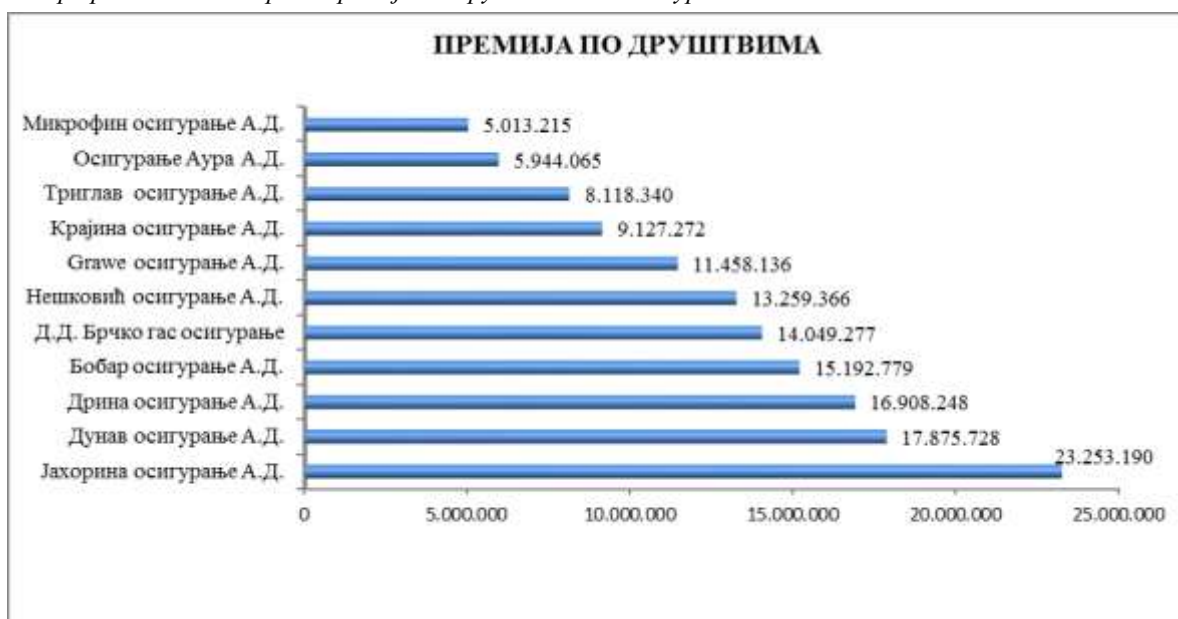
У наставку се даје преглед обрачунате премије по друштвима за осигурање:

Табела 7: Обрачуната премија по друштвима за осигурање у периоду 2011–2013. година

Р.Б.	НАЗИВ ДРУШТВА У РС	Обрачуната премија						ИНДЕКС 2013/2012
		2011.		2012.		2013.		
		Износ	Удио	Износ	Удио	Износ	Удио	
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Бобар осигурање А.Д.	16.385.739	12,5%	14.884.678	10,7%	15.192.779	10,8%	102,1
2.	Д.Д. Брчко гас осигурање	14.357.563	10,9%	14.213.268	10,2%	14.049.277	10,0%	98,8
3.	Grawe осигурање А.Д.	13.885	0,0%	14.949	0,0%	13.860	0,0%	92,7
4.	Дрина осигурање А.Д.	14.066.545	10,7%	14.922.084	10,7%	16.908.248	12,1%	113,3
5.	Дунав осигурање А.Д.	16.959.804	12,9%	17.563.336	12,6%	17.249.309	12,3%	98,2
6.	Јахорина осигурање А.Д.	23.882.905	18,2%	29.986.645	21,5%	22.252.878	15,9%	74,2
7.	Крајина осигурање А.Д.	6.261.282	4,8%	7.735.934	5,5%	9.127.272	6,5%	118,0
8.	Микрофин осигурање А.Д.	2.762.059	2,1%	3.749.246	2,7%	5.013.215	3,6%	133,7
9.	Нешковић осигурање А.Д.	11.508.564	8,8%	12.285.731	8,8%	13.259.366	9,5%	107,9
10.	Осигурање Аура А.Д.	4.668.895	3,6%	5.238.322	3,8%	5.944.065	4,2%	113,5
11.	Триглав осигурање А.Д.	10.181.881	7,8%	7.530.191	5,4%	8.118.340	5,8%	107,8
12.	Осигурање Гарант Д.Д.	-		-		-		
УКУПНО НЕЖИВОТНА		121.049.122	92,2%	128.124.383	91,7%	127.128.608	90,7%	99,2
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Grawe осигурање А.Д.	9.429.328	7,2%	10.254.981	7,3%	11.444.276	8,2%	111,6
2.	Дунав осигурање А.Д.	293.423	0,2%	525.616	0,4%	626.419	0,4%	119,2
3.	Јахорина осигурање А.Д.	565.615	0,4%	777.302	0,6%	1.000.313	0,7%	128,7
УКУПНО ЖИВОТНА		10.288.365	7,8%	11.557.899	8,3%	13.071.008	9,3%	113,1
УКУПНА ПРЕМИЈА РС		131.337.488	100,0%	139.682.281	100,0%	140.199.616	100,0%	100,4

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Графикон 1: Остварена премија/по друштвима за осигурање

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У 2013. години осам друштава за осигурање је у односу на претходну годину остварило пораст премије, три друштва за осигурање билеже смањење премије, док је једно друштво за осигурање основано крајем 2013. године и није имало приходе од премије.

У премији оствареној на тржишту осигурања Републике Српске учествују и филијале друштава за осигурање из ФБиХ, и то у износу од 32.643.740 КМ, што представља 20,5% у односу на укупну премију.

У наставку овог извјештаја користиће се искључиво подаци и показатељи о друштвима за осигурање из РС, а у наредној табели се даје преглед премије филијала друштава из ФБиХ на тржишту осигурања у Републици Српској у периоду 2011.–2013. године:

Табела 8: Обрачунате премије по филијалама друштава за осигурање из ФБиХ у периоду 2011– 2013.години

Р.Б.	Филијале друштава за осигурање из ФБиХ које послују у РС	Обрачуната премија						Индекс 2013/2012
		2011.		2012.		2013.		
		Износ	Удио	Износ	Удио	Износ	Удио	
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Bosna-Sunce osiguranje d.d.	1.373.675	6,2%	1.517.178	5,6%	1.503.633	4,6%	99,1
2.	Camelija osiguranje d.d.	132.519	0,6%	267.093	1,0%	370.997	1,1%	138,9
3.	Croatia osiguranje d.d.	862.919	3,9%	1.199.261	4,4%	568.263	1,7%	47,4
4.	Euroherc osiguranje d.d.	3.473.435	15,6%	4.069.524	15,0%	4.777.572	14,6%	117,4
5.	SARAJEVO osiguranje	3.548.083	16,0%	4.809.587	17,7%	5.036.575	15,4%	104,7
6.	Merkur ВН osiguranje	140.390	0,6%	148.790	0,5%	172.491	0,5%	115,9
7.	Осигурање "VGT" д.д.	1.350.579	6,1%	1.351.161	5,0%	801.911	2,5%	59,3
8.	UNIQA osiguranje д.д.	3.282.387	14,8%	3.661.398	13,5%	4.714.676	14,4%	128,8
9.	Зовко осигурање д.д.	2.544.838	11,5%	3.524.469	13,0%	4.331.885	13,3%	122,9
УКУПНО НЕЖИВОТНА		16.708.825	75,2%	20.548.461	75,8%	22.278.002	68,2%	108,4
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА								
1.	Croatia osiguranje d.d.	34.979	0%	32.314	0,1%	73.398	0,2%	227,1
2.	Merkur ВН osiguranje д.д.	4.394.354	20%	4.924.268	18,2%	7.199.008	22,1%	146,2
3.	UNIQA osiguranje д.д.	1.070.972	5%	1.614.106	6,0%	3.093.331	9,5%	191,6
УКУПНО ЖИВОТНА ФБиХ		5.500.305	24,8%	6.570.689	24,2%	10.365.738	31,8%	157,8
УКУПНА ПРЕМИЈА ФБиХ		22.209.130	100,0%	27.119.149	100,0%	32.643.740	100,0%	120,4

Извор: Извјештаји филијала друштава за осигурање

2.4. Структура портфеља

У следећој табели је представљена структура обрачунате премије друштава за осигурање према врстама осигурања у периоду 2011–2013. година, с тим да се категорија „остало” односи на 13 група неживотних осигурања, које у укупној премији појединачно учествују испод једног процента.

Табела 9: Обрачуната премија према врстама осигурања

(у КМ)

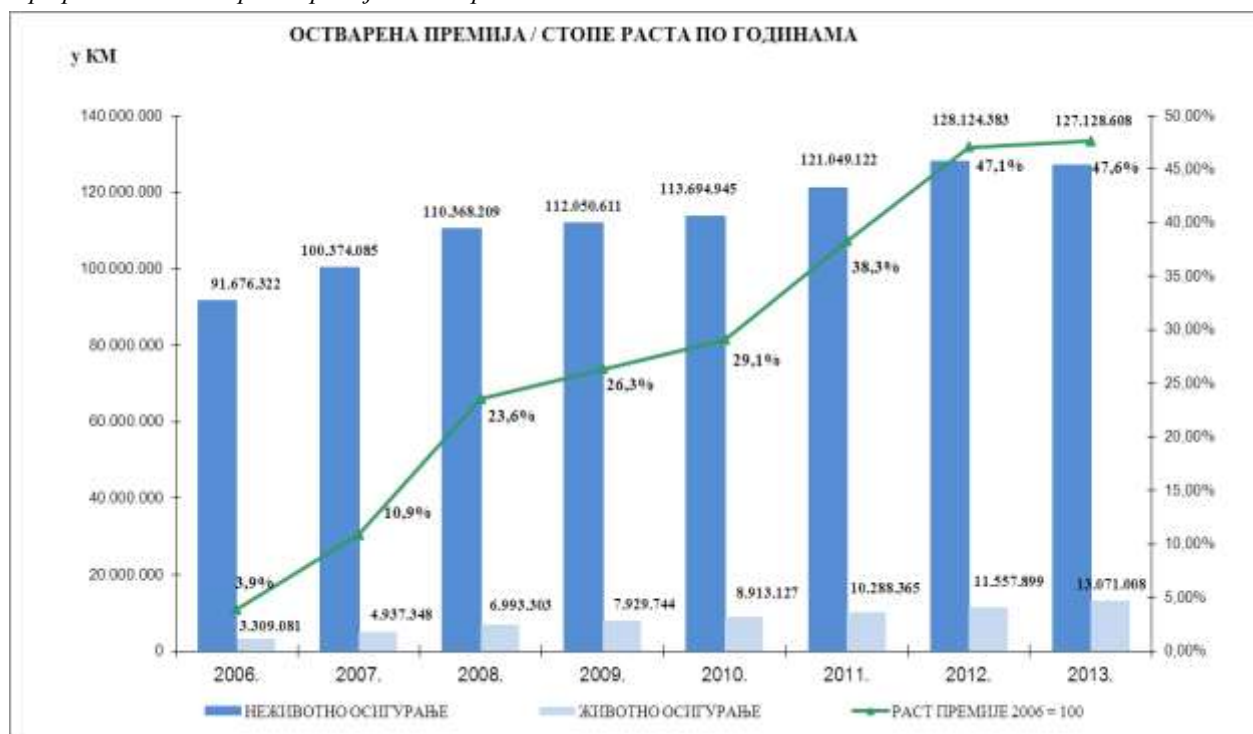
Врста осигурања	2011.		2012.		2013.		Индекс 2013/12
	Износ	(%)	Износ	(%)	Износ	(%)	
Осигурање незгоде	7.899.427	6,0	8.259.311	5,9	8.904.151	6,4	107,8
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских	9.329.989	7,1	9.816.082	7,0	9.531.550	6,8	97,1
Осигурање имовине од пожара и природних сила	5.786.226	4,4	5.920.728	4,2	6.187.734	4,4	104,5
Осигурање осталих штета на имовини	6.969.933	5,3	11.610.800	8,3	7.112.393	5,1	61,3
Осигурање од одговорности за м/в	89.149.366	67,9	90.550.619	64,8	92.454.100	65,9	102,1
Остало	1.914.181	1,5	1.966.843	1,4	2.938.680	2,1	149,4
Укупно неживотна осигурања	121.049.122	92,2	128.124.383	91,7	127.128.608	90,7	99,2
Животно осигурање	10.288.365	7,8	11.557.899	8,3	13.071.008	9,3	113,1
УКУПНО	131.337.488	100,0	139.682.281	100,0	140.199.616	100,0	100,4

Извор: Извештаји друштава за осигурање

Од укупно обрачунате премије у 2013. години, на неживотно осигурање односило се 127.128.608 КМ или 90,7%. Обрачуната премија животног осигурања износила је 13.071.008 КМ или 9,3%. У односу на претходну годину, обрачуната премија неживотних осигурања је незнатно смањена, док је премија животних осигурања порасла за 13,1%. Од 2006. године, од када се прати и објављује званична статистика, бруто обрачуната премија биљежи континуирани раст, при чему је већа динамика раста животног осигурања.

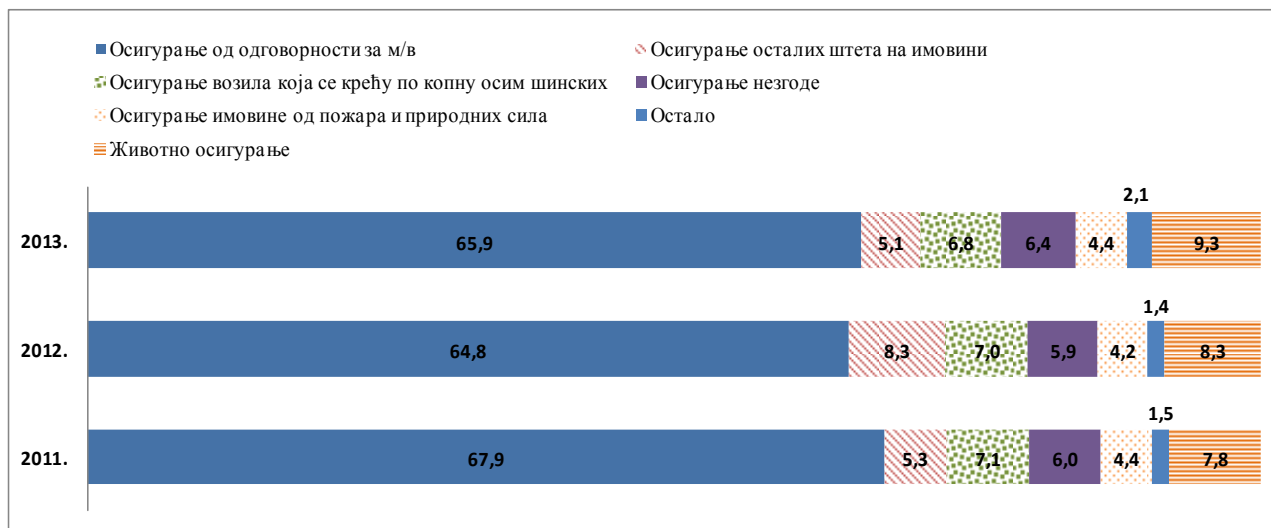
У наставку се даје низ графичких илустрација структуре бруто премије у РС.

Графикон 2: Остварена премија/стопа раста по годинама

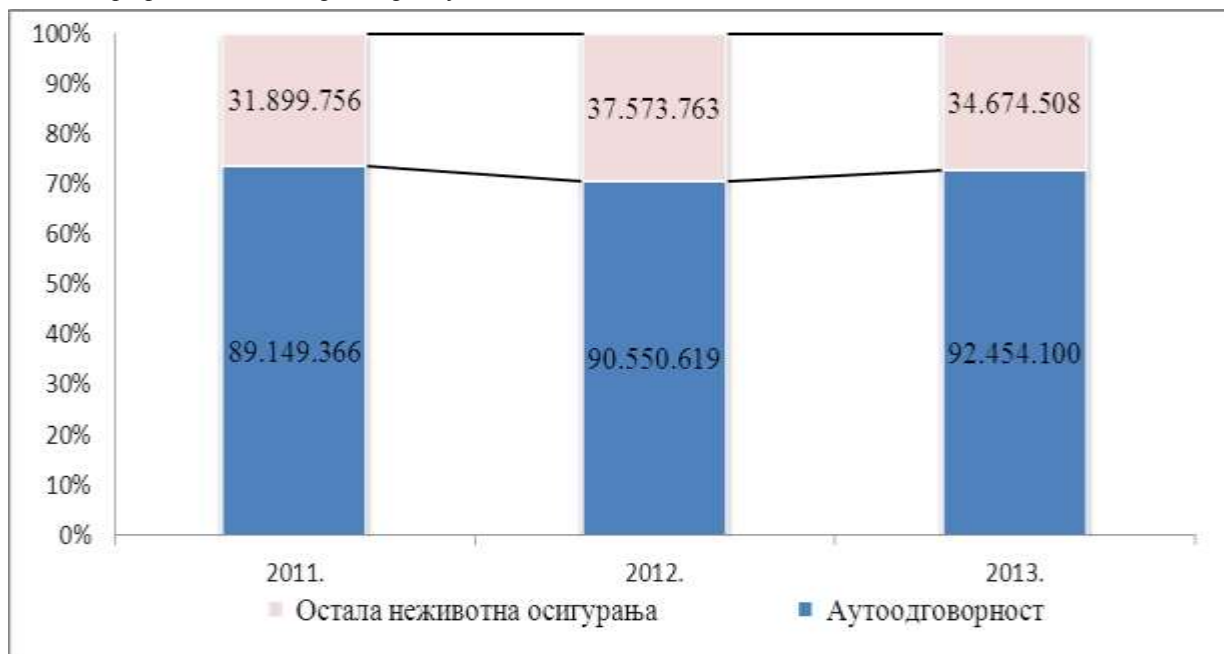
Извор: Извештаји друштава за осигурање

Графикон 3: Структура премија

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Графикон 4: Остварена премија

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У наредној табели налазе се подаци о учешћу обавезног и необавезног осигурања у укупно обрачунатој премији за претходне три године:

Табела 10: Удио обавезног и необавезног осигурања у укупно обрачунатој премији

Врста осигурања	2011.	Удио	2012.	Удио	2013.	Удио	Индекс 2013/12
Обавезно	97.064.333	73,9%	98.855.574	70,8%	101.366.877	72,3%	102,5
Необавезно	34.273.155	26,1%	40.826.707	29,2%	38.832.738	27,7%	95,1
УКУПНО	131.337.488	100,0%	139.682.281	100,0%	140.199.616	100,0%	100,4

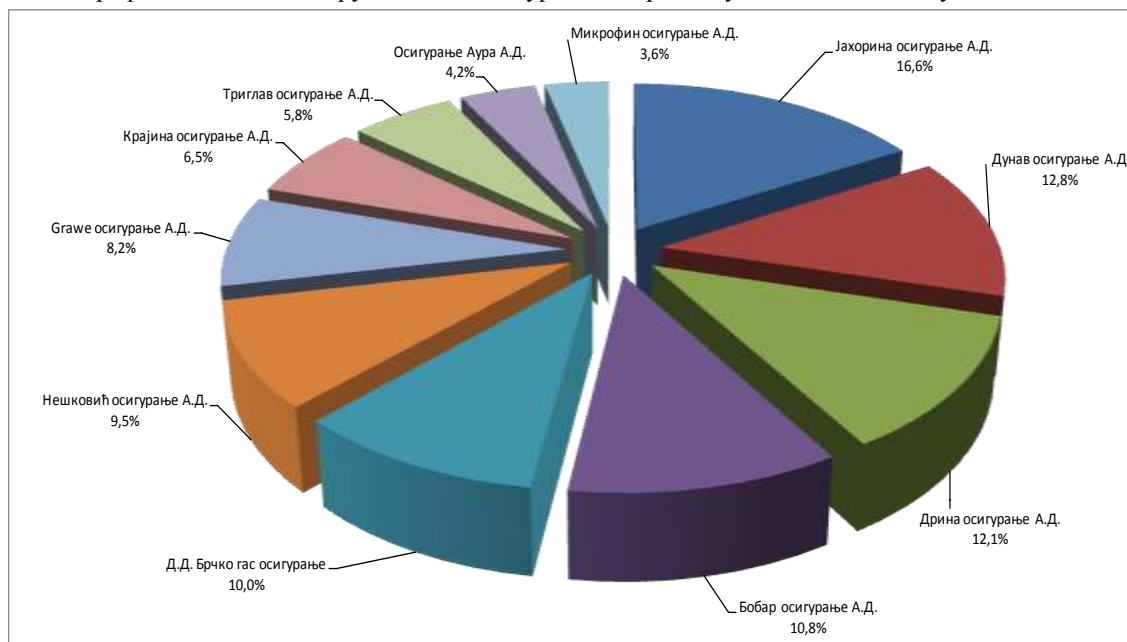
Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У посматраном периоду нема значајнијих промјена у структури премије у смислу односа обавезног и необавезног осигурања.

2.5. Тржишна структура и концентрација

У наредном графикону приказано је тржишно учешће друштава за осигурање у 2013. години.

Графикон 5: Учешће друштава за осигурање на тржишту РС за 2013. годину

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У слиједећем прегледу дат је степен концентрације тржишта осигурања у РС по реег групама из којег се види да је број друштва по групама остао исти, али да је учешће највећег друштва за осигурање у укупној премији смањено са 22% на 16%, док су остале групе повећале релативни значај.

Табела 11: Учешће друштава за осигурање у укупној премији према реег групама

Учешће	2011.		2012.		2013.	
	Укупно учешће	Број друштава за осигурање	Укупно учешће	Број друштава за осигурање	Укупно учешће	Број друштава за осигурање
до 5%	10,4%	3	6,4%	2	7,8%	2
5-10%	23,7%	3	27,1%	4	29,9%	4
10-15%	47,3%	4	44,5%	4	45,7%	4
преко 15%	18,6%	1	22,0%	1	16,6%	1

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

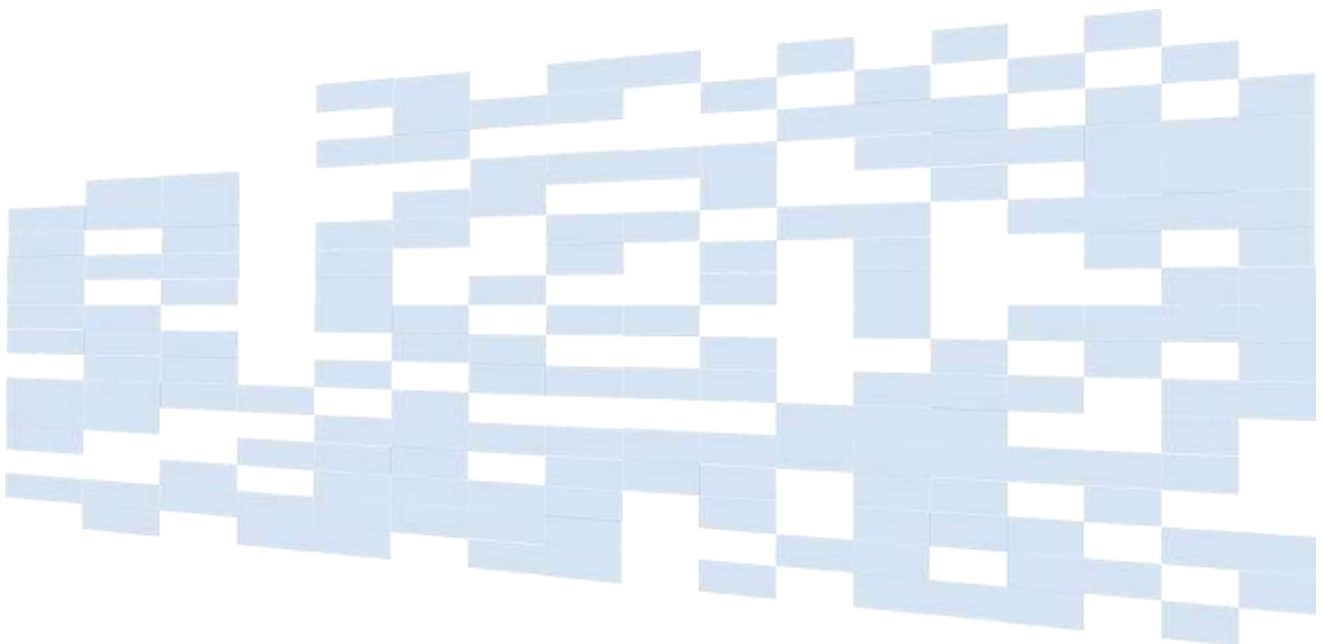
Herfindahl Hirschman-ов индекс представља такође мјеру концентрације тржишта и израчунава се као збир квадрата појединачног учешћа сваког друштва за осигурање у односу на остварену премију. Овај индекс узима у обзир релативну величину и расподјелу друштава на тржишту, те уколико је тржиште монополистичко, постоји и већа тржишна концентрација, и наравно мања конкуренција. Индекс се повећава уколико се смањује број друштава учесника на тржишту, а у исто вријеме разлика у величини међу њима је све већа. Уколико би постојало само једно друштво које се бави осигурањем, индекс би износио 10.000 (учешће на тржишту 100%, односно индекс је $100 \cdot 100 = 10.000$). У супротном случају, уколико би било много друштава са сразмјерно ниским учешћем, око 0%, индекс би био близу 0, што би указивало да на тржишту постоји савршена конкуренција. Ако је Herfindahl Hirschman-ов индекс између 1.000 и 1.800 сматра се да на тржишту постоји умјерена концентрација. Herfindahl Hirschman-ов индекс у 2013. години износи 1.064 поена, што је у односу на 2012. годину мање за 133 поена.

Степен концентрације по реег групама, као и динамика НН индекса показују да се конкуренција на тржишту осигурања у Републици Српској повећава.

2013

3.

БИЛАНСНА СТРУКТУРА

3. БИЛАНСНА СТРУКТУРА

На основу достављених ревидираних финансијских извјештаја друштава за осигурање за 2013. годину у наставку се даје упоредни приказ и анализа основних билансних позиција за 2012. и 2013. годину. Подаци исказани у овом извјештају, који се односе на 2012. годину, разликују се од података за исту годину у Извјештају о стању сектора осигурања за период 01.01–31.12.2012. године, због извршених ретроспективних корекција финансијских извјештаја наложених од стране овлашћених ревизора, а у складу са МРС 8 – Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке.

3.1.Биланс стања

У слиједећој табели се даје скраћена шема активе збирног биланса стања за сва друштва:

Табела 12: Актива – укупно за сва друштва за осигурање

(уКМ)

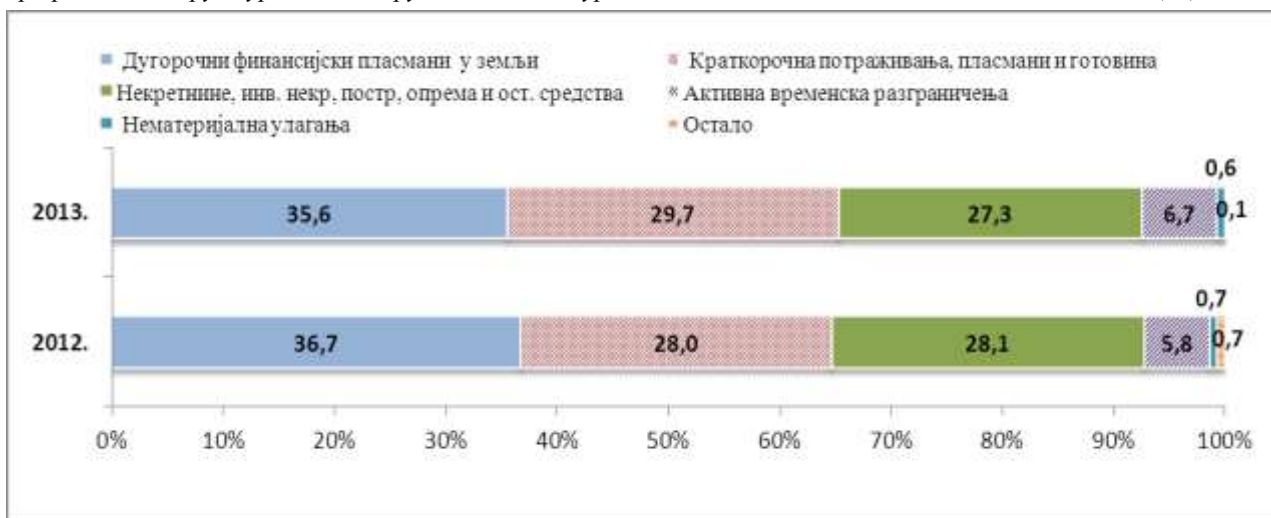
А К Т И В А	31.12.2012. година		31.12.2013. година		Индекс 2013/12
	износ	удио	износ	удио	
А. СТАЛНА ИМОВИНА(I+II+III+IV)	194.718.132	66,0%	203.683.751	63,5%	104,6
I Нематеријална улагања	1.963.288	0,7%	2.073.207	0,6%	105,6
II Некретнине, инвестиционе некретнине, постројења, опрема и остала средства (1+2+3)	82.968.173	28,1%	87.434.792	27,3%	105,4
1. Земљиште, грађевински објекти, постројења и опрема	38.353.949	13,0%	36.098.790	11,3%	94,1
2. Инвестиционе некретнине	38.921.653	13,2%	45.633.405	14,2%	117,2
3. Основна средства у припреми и остала основна средства	5.692.571	1,9%	5.702.596	1,8%	100,2
III Дугорочни финансијски пласмани (1+2)	109.646.297	37,2%	114.093.843	35,6%	104,1
1. Учешће у капиталу зависних, придружених и осталих правних лица	3.333.353	1,1%	2.863.253	0,9%	85,9
2. Дугорочни финансијски пласмани матичним, зависним и осталим повезаним правним лицима, дугорочни финансијски пласмани у земљи и иностранству, финансијска средства која се држе до рока доспијења, финансијска средства расположива за продају и остали дугорочни финансијски пласмани	106.312.944	36,7%	111.230.590	35,6%	105,7
IV Одложена пореска средства	140.374	0,0%	81.910	0,0%	58,4
Б. ТЕКУЋА ИМОВИНА (I+II+III+IV)	100.115.801	34,0%	117.031.761	36,5%	116,9
I Залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји	346.581	0,1%	213.981	0,1%	61,7
II Краткорочна потраживања, пласмани и готовина	82.631.213	28,0%	95.217.149	29,7%	115,2
1. Потраживања по основу премије, учешћа у накнади штета и остали купци	14.690.183	5,0%	13.935.773	4,3%	94,9
2. Потраживања из специфичних послова и остала потраживања	13.371.330	4,5%	5.469.042	1,7%	40,9
3. Краткорочни финансијски пласмани	43.669.440	14,8%	55.495.302	17,3%	127,1
4. Готовина	10.892.928	3,7%	20.309.266	6,3%	186,4
5. Порез на додатну вриједност	7.332	0,0%	7.766	0,0%	105,9
III Активна временска разграничења	17.055.874	5,8%	21.543.487	6,7%	126,3
IV - Одложена пореска средства	82.133	0,0%	57.144	0,0%	69,6
ПОСЛОВНА АКТИВА (А+Б)	294.833.933	100,0%	320.715.513	100,0%	108,8
ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	2.799.467		2.799.467		100,0
УКУПНА АКТИВА	297.633.400		323.514.980		108,7

Извор: Биланси стања друштава за осигурање

Извјештај о стању у сектору осигурања Републике Српске за период 01.01. до 31.12.2013.године
Вриједност пословне активе друштава за осигурање у РС са стањем на дан 31.12.2013. године
износила је 320.715.513 КМ и у односу на стање на дан 31.12.2012. године увећана је за 8,8%.
У наредном графичком приказу је представљена структура активе за 2012. и 2013. годину.

Графикон 6: Структура активе друштава за осигурање

(%)

Извор: Биланси стања друштава за осигурање

Из наведене скраћене шеме и графичког приказа активе биланса стања видљиво је да структуру пословне активе у 2013. години чине: стална имовина са учешћем од 63,5% и текућа имовина са учешћем од 36,5%.

У посматраном периоду смањење је процентуалног учешћа сталне имовине са 66,0% на 63,5%, док је истовремено повећано учешће текуће имовине са 34,0% на 36,5%.

Повећање вриједности позиције стална имовина од 4,6%, резултат је пораста слиједећих ставки: нематеријалних улагања за 5,6%, инвестиционих некретнина за 17,2%, и дугорочних финансијских пласмана за 4,1%.

Нематеријална улагања су повећана код једног друштва за осигурање по основу улагања средстава у ширење пословне мреже друштва на територији ФБиХ. Инвестиционе некретнине су повећане код већине друштва за осигурање, и као такве служе за покриће техничких резерви.

На позицији дугорочни финансијски пласмани дешавале су се различите промјене код већине друштава, али је укупна динамика повећања везана за категорију финансијска средства расположива за продају код пет друштва за осигурање.

Повећање вриједности позиције текућа имовина од 16,9%, резултат је прије свега пораста слиједећих ставки: краткорочни финансијски пласмани за 27,1%, готовина за 86,4%, порез на додату вриједност за 5,9% и активна временска разграничења за 26,3%.

У оквиру краткорочних финансијских пласмана значајније су повећане позиције: краткорочни финансијски пласмани у земљи код седам друштава за осигурање и дио дугорочних депоновања и улагања који доспијевају за наплату у периоду до годину дана код три друштва за осигурање.

Активна временска разграничења повећана су за 26,3% у односу на претходну годину, а односе се на разграничење трошкова прибаве осигурања код седам друштава за осигурање и преносну премију осигурања и саосигурања која пада на терет саосигураваача и реосигураваача код два друштва за осигурање. Узимајући у обзир наведено, Агенција ће у

2014. години извршити додатни надзор код друштава за осигурање која су остварила значајније повећање разграничених трошкова прибаве.

У оквиру текуће имовине забиљежен је пад у односу на претходну годину на позицијама: залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји за 38,3% и потраживања по основу премије, учешћа у накнади штета и остали купци за 5,1%. Такође, потраживања из специфичних послова и остала потраживања су смањена за 59,1%, а разлог је наплата потраживања по основу продаје акција која је била извршена у 2012. години код једног друштва за осигурање.

Ванбилансна, како актива, тако и пасива, односи се на државну имовину (грађевинске објекте) коју користи друштво за осигурање Јахорина осигурање а.д. и отписана потраживања друштва за осигурање Триглав осигурање а.д. и није се мијењала у односу на претходну годину.

У наредном прегледу је дат упоредни приказ агрегатних позиција пасиве Биланса стања на нивоу сектора за 2012. и 2013. годину.

Табела 13: Пасива –укупно за сва друштва за осигурање

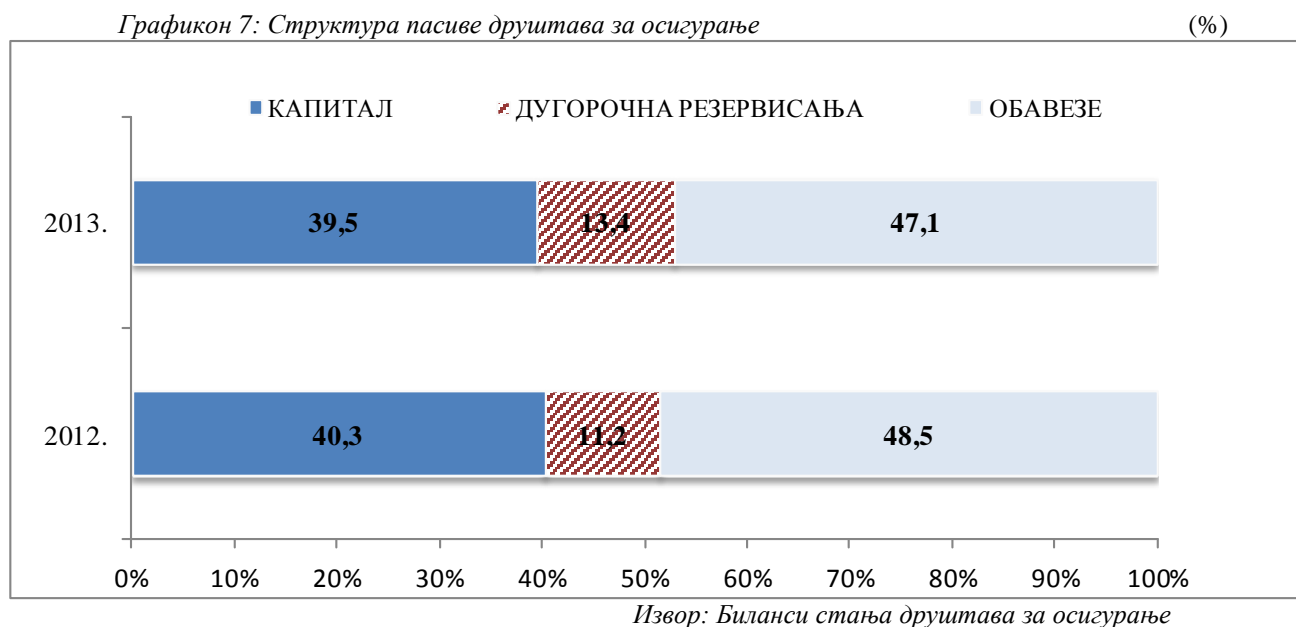
(у КМ)

ПАСИВА	31.12.2012. година		31.12.2013. година		Индекс 2013/12
	износ	удио	износ	удио	
А. КАПИТАЛ	118.763.654	40,3%	126.779.373	39,5%	106,7
1. Основни капитал	91.866.092	31,2%	98.430.392	30,7%	107,1
2. Емисиона премија	2.976.378	1,0%	867.250	0,3%	29,1
3. Резерве из добитка	2.868.025	1,0%	3.275.215	1,0%	114,2
4. Ревалоризационе резерве	6.548.615	2,2%	5.896.560	1,8%	90,0
5. Нереализовани добици по основу финансијских средстава расположивих за продају	661.692	0,2%	2.039.334	0,6%	308,2
6. Нереализовани губици по основу финансијских средстава расположивих за продају	1.686.471	0,6%	1.736.137	0,5%	102,9
7. Нераспоређени добитак (8+9)	23.131.335	7,8%	25.178.707	7,9%	108,9
8. Нераспоређени добитак ранијих година	3.676.170	1,2%	6.352.880	2,0%	172,8
9. Нераспоређени добитак ове године	19.455.165	6,6%	18.825.827	5,9%	96,8
10. Губитак до висине капитала (11+12)	7.602.011	2,6%	7.171.949	2,2%	94,3
11. Губитак ранијих година	7.061.516	2,4%	1.204.344	0,4%	17,1
12. Губитак текуће године	540.495	0,2%	5.967.605	1,9%	1104,1
Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	33.033.522	11,2%	42.986.548	13,4%	130,1
В. ОБАВЕЗЕ (1+2)	143.036.758	48,5%	150.949.593	47,1%	105,5
1. Дугорочне обавезе	688.223	0,2%	480.277	0,1%	69,8
2. Краткорочне обавезе и ПВР	142.348.535	48,3%	150.469.316	46,9%	105,7
2.1. Преносна премија ЖО	3.556.070	1,2%	3.874.586	1,2%	109,0
2.2. Преносна премија НЖО	66.214.496	22,5%	68.467.583	21,3%	103,4
2.3. Резервисане штете ЖО	270.005	0,1%	433.929	0,1%	160,7
2.4. Резервисане штете НЖО	46.538.302	15,8%	49.350.923	15,4%	106,0
2.5. Друга пасивна разграничења	4.954.292	1,7%	5.519.955	1,7%	111,4
2.6. Остале краткорочне обавезе	20.815.370	7,1%	22.822.339	7,1%	109,6
Г. ПОСЛОВНА ПАСИВА	294.833.933	100,0%	320.715.513	100,0%	108,8
Д. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	2.799.467		2.799.467		100,0
Ђ. УКУПНА ПАСИВА	297.633.400		323.514.980		108,7

Извор: Биланси стања друштава

Извјештај о стању у сектору осигурања Републике Српске за период 01.01. до 31.12.2013.године
Вриједност пословне пасиве друштава за осигурање у РС на дан 31.12.2013. године је износила 320.715.513 КМ и у односу на вриједност пословне пасиве исказане на дан 31.12.2012. године већа је за 8,8%.

У наредном графичком приказу је представљена структура пасиве за 2012. и 2013. годину.

У структури пословне пасиве за 2013. годину капитал учествује са 39,5%, дугорочна резервисања са 13,4% и обавезе са 47,1%, од којих се највећи дио односи на обавезе по основу резервисања за преносну премију, пријављене штете, као и настале непријављене штете.

Наставља се позитивна тенденција која карактерише динамику укупног капитала на нивоу сектора. Капитал је повећан за 6,7% у односу на претходну годину. Пораст основног капитала од 7,1% је резултат повећања акцијског капитала оснивањем новог друштва за осигурање, расподеле дијела добити код два друштва за осигурање и извршене емисије акција за квалификованог инвеститора код једног друштва за осигурање. Смањена је позиција емисиона премија за 70,9% због покрића губитка из претходне године код једног друштва за осигурање. Значајан пораст забиљежен је и на позицији нереализовани добити по основу усклађивања вриједности финансијских средстава расположивих за продају (портфел хартија од вриједности, првенствено обвезница) код пет друштва за осигурање.

Позиција нераспоређена добит ранијих година повећана је за 72,8% код пет друштава за осигурање, при чему су два друштва за осигурање извршила корекције финансијских извјештаја за 2012. годину примјеном МРС-8, што ће бити детаљније објашњено у наставку. Позиција нераспоређена добит текуће године смањена је за 3,2% код четири друштва за осигурање. Десет друштва за осигурање је остварило добит у текућој години. Покрићем у 2013. години позиција губитак ранијих година је смањена за 82,9%, док је губитак текуће године повећан за 5.427.110 КМ или десет пута у односу на претходну годину. Губитак су

остварила два друштва за осигурање што ће бити детаљније објашњено код анализе биланса успјеха.

У наставку се даје преглед кретања капитала за период 2009-2013. године:

Графикон 8: Капитал друштава за осигурање

(у КМ)

Извор: Биланси стања друштава за осигурање

На позицији дугорочна резервисања забиљежен је пораст од 30,1% у односу на претходну годину. У оквиру ове позиције дошло је до повећања математичке резерве за 32,4% и резерве за учешће у добитку за 43,3% што представља позитиван дугорочни тренд, док је значајно смањена резерва за изравнање ризика што ће бити детаљније објашњено у поглављу 4.2.2. *Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за неживотно осигурање.*

Укупне обавезе у посматраном периоду повећане су за 5,5%, а у структури је дошло до повећања краткорочних обавеза и пасивних временских разграничења (преносна премија и резервисане штете), док су смањене дугорочне обавезе за 30,2% услед преноса дијела дугорочних обавеза које доспијевају у року од годину дана на краткорочне обавезе у складу са рачуноводственим прописима. У оквиру позиције пасивна временска разграничења дошло је до повећања свих позиција преносне премије и резервисања за штете, а нарочито су повећане резерве за штете животних осигурања у износу од 163.924 КМ или 60,7% због повећања премија животних осигурања.

3.2.Биланс успјеха

У наредној табели дат је упоредни преглед ставки Биланса успјеха за сва друштва за осигурање за 2012. и 2013. годину.

Табела 14: **Биланс успјеха** –укупно за сва друштва за осигурање (у КМ)

П О З И Ц И Ј А	31.12.2012.		31.12.2013.		Индекс 2013/12
	износ	удио	износ	удио	
А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Пословни приходи (1+2+3+4+5+6)	145.094.846	88,4%	157.959.431	89,6%	108,9
1. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија животних осигурања	11.719.419		13.169.184		112,4
2. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија неживотних осигурања	121.789.834		124.791.260		102,5
3. Приходи по основу учешћа саосигурања и реосигурања и ретроцесија у накнади штета неживотних осигурања	520.923		4.668.267		896,2
4. Приходи од укидања и смањења резервисања неживотних осигурања	6.066.091		5.504.935		90,7
5. Приходи од поврата пореских и других дажбина и приходи од премија, субвенција, дотација, донација и сл.	92.874		95.990		103,4
6. Други пословни приходи	4.905.706		9.729.795		198,3
II - Пословни расходи (1+2)	130.460.168	90,6%	147.137.184	91,9%	112,8
1. Функционални расходи (1.1.+1.2.+1.3.)	67.384.134		84.256.730		125,0
1.1. Расходи за дугорочна резервисања и функционалне доприносе	10.628.903		12.862.787		121,0
1.2. Накнаде штета, уговорених износа и премија саосигурања и реосигурања	2.821.671		3.222.566		114,2
1.3. Накнаде штета и остале накнаде неживотних осигурања	53.933.560		68.171.377		126,4
2. Трошкови спровођења осигурања	63.076.034		62.880.454		99,7
III - Пословни добитак/губитак (I-II)	14.634.679		10.822.247		73,9
Б. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Финансијски приходи	7.717.398	4,7%	9.155.101	5,2%	118,6
II - Финансијски расходи	821.349	0,6%	1.077.773	0,7%	131,2
III - Финансијски добитак/губитак (I-II)	6.896.049		8.077.328		117,1
АБ - Добитак/губитак редовне активности (АПП+БПП)	21.530.728		18.899.575		87,8
В. ОСТАЛИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Остали приходи	10.656.171	6,5%	6.717.071	3,8%	63,0
II - Остали расходи	11.256.771	7,8%	10.939.019	6,8%	97,2
III - Добитак/губитак по основу осталих прихода и расхода (I-II)	-600.600		-4.221.948		703,0
Г. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ					
I - Приходи од усклађивања вриједности имовине	207.761	0,1%	1.277.453	0,7%	614,9
II - Расходи од усклађивања вриједности имовине	707.662	0,5%	828.378	0,5%	117,1
III - Добитак/губитак по основу усклађивања вриједности имовине (I-II)	-499.901		449.075		
Д. ПРИХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА	421		252.607	0,1%	
Д I- РАСХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА	18.163		20.602	0,0%	113,4
Ђ. ДОБИТАК /ГУБИТАК ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА (АБ+ВПП+ ГПП+Д-Д I)	20.412.485		15.358.707		75,2
Е. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ	2.438.546		2.379.419		97,6

Агенција за осигурање Републике Српске

ПОЗИЦИЈА	31.12.2012.		31.12.2013.		Индекс 2013/12
	износ	удио	износ	удио	
Ж. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОДИ					
З. НЕТО ДОБИТАК /НЕТО ГУБИТАК ПЕРИОДА (Ђ-Е+Ж)=(З 1-З 2)	17.973.939		12.979.288		72,2
1. Нето добитак текуће године	18.514.434		18.816.783		101,6
2. Нето губитак текуће године	540.495		5.837.495		
И. ОСТАЛИ ДОБИЦИ И ГУБИЦИ У ПЕРИОДУ					
I - Добитци утврђени директно у капиталу	409.451	0,2%	896.619	0,5%	219,0
II - Губитци утврђени директно у капиталу	726.857	0,5%	21.999	0,0%	3,0
III - Порез на добитак који се односи на остале добитке и губитке	-49.940		80.358	0,1%	
Ј. УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (З+ИИ-ИИИ-ИИИ)	17.706.473		13.773.550		77,8
К. УКУПНИ ПРИХОДИ И ДОБИЦИ (АI+БI+ВI+ГI+Д+Ж+ИИ)	164.086.049	100,0%	176.258.282	100,0%	107,4
Л. УКУПНИ РАСХОДИ И ГУБИЦИ (АII+БII+ВII+ГII+ДI+ИИ+ИИИ)	143.941.030	100,0%	160.105.313	100,0%	111,2
Љ.УКУПАН БРУТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (К-Л)	20.145.019		16.152.969		80,2
М. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ (Е)	2.438.546		2.379.419		97,6
Н. УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (Љ-М)=Ј	17.706.473		13.773.550		77,8

Извори: финансијски извјештаји друштава

Укупни приходи, укључујући и добитке утврђене директно у капиталу у 2013. години су износили 176.258.282 КМ, што у односу на претходну годину представља повећање за 7,4%.

Пословни приходи друштава у 2013. години чине 89,6% укупних прихода и износе 157.959.431 КМ, а већи су за 8,9% у односу на претходну годину. У структури пословних прихода, приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија животних осигурања повећани су за 12,4%. Приходи по основу учешћа саосигурања, реосигурања и ретроцесија у накнади штета неживотних осигурања повећани су осам пута, и односе се углавном на три друштва за осигурање. Други пословни приходи повећани су за 98,3% у односу на претходну годину и највећим дијелом представљају наплаћене провизије из реосигурања код једног друштва за осигурање.

У структури укупних прихода финансијски приходи учествују са 5,2%, остали приходи 3,8%, док је проценат учешћа прихода од усклађивања вриједности имовине, прихода по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година и добитака утврђених директно у капиталу у укупним приходима мањи од 1%. Финансијски приходи су повећани код свих друштава за осигурање, а у просјеку за 18,6%. Значајан пораст биљеже и приходи од усклађивања вриједности имовине и то: по основу усклађивања вриједности нематеријалних улагања, некретнина, постројења, опреме и инвестиционих некретнина код три друштва за осигурање и по основу усклађивања вриједности дугорочних финансијских пласмана и финансијских средстава расположивих за продају код једног друштва за осигурање. Везано за промјене ових позиција Агенција ће у 2014. години извршити додатни надзор. Остали приходи су смањени за 37,0%.

У оквиру пословних расхода повећани су расходи за дугорочна резервисања и функционалне доприносе за 21%, расходи по основу накнада штета, уговорених износа и премија

Извјештај о стању у сектору осигурања Републике Српске за период 01.01. до 31.12.2013.године саосигурања и реосигурања за 14,2% и расходи по основу накнада штета и осталих накнада неживотних осигурања за 26,4%, док су трошкови спровођења осигурања незнатно смањени у односу на претходну годину. Пораст је забиљежен и код расхода од усклађивања вриједности имовине за 17,1%, те код финансијских расхода за 31,2%, а што се односи на камате по основу коришћених кредита и негативне курсне разлике. Позиција остали расходи је смањена за 2,8% у односу на претходну годину.

Пословни добитак износи 10.822.247 КМ и у односу на 2012. годину је мањи за 26,1%, а добитак из редовне активности износи 18.899.575 КМ и мањи је за 12,2% у односу на претходну годину. Четири друштва за осигурање су повећала пословни губитак у односу на претходну годину највећим дијелом по основу повећања расхода за дугорочна резервисања и функционалне доприносе и накнада штета. Једно друштво за осигурање је пословни губитак надокнадило добитком по основу улагања средстава која служе за покриће техничких резерви, те је на начин остварило добитак редовне активности. Два друштва за осигурање су пословни губитак надокнадила из осталих прихода, тако да су исказала коначан позитиван резултат. Једном друштву за осигурање независни ревизор је изразио мишљење с резервом на финансијске извјештаје за 2013. годину. Уколико се узму у обзир налази независног ревизора наведени у скретању пажне друштво за осигурање би исказало губитак за 2013. годину. Везано за наведено Агенција је покренула додатни надзор који није завршен у току израде овог извјештаја.

Укупан нето резултат периода који је предмет расподеле износи 12.979.288 КМ, а у њему партиципира десет друштава са оствареним добитком од 18.816.783 КМ, док су два друштва за осигурање исказала нето губитак од 5.837.495 КМ. Једно друштво за осигурање је основано пред крај 2013. године, тако да није остварило приходе, али је имало иницијалне трошкове оснивања услед чега је исказан губитак у мањем износу. У складу са законом губитак је већ покривен у почетком 2014. године на терет основног капитала. Друго друштво за осигурање је исказало губитак код неживотног осигурања, који је посљедица: смањења вриједности улагања у повезано правно лице, смањења бруто обрачунате премије осигурања, повећања расхода за дугорочна резервисања и функционалне доприносе, повећање накнада штета, повећање расхода по основу премија и провизија реосигурања, високих трошкова спровођења осигурања у односу на дозвољени режијски додатак и исправке вриједности потраживања. У току 2014. године планирана је редовна контрола овог друштва за осигурање.

Укупан нето резултат у обрачунском периоду, као разлика укупних прихода и добитака утврђених директно у капиталу, са једне стране, и укупних расхода и губитака утврђених директно у капиталу и текућег и одложеног пореза на добит с друге стране, на нивоу свих друштава износи 13.773.550 КМ.

У току поступка ревизије дошло је до корекције појединих билансних позиција у финансијским извјештајима претходне године. У вези са подацима за 2012. годину, Табеле 12, 13. и 14. дају се додатна појашњења. Подаци исказани у овом извјештају, који се односе на 2012. годину, разликују се од података за исту годину у Извјештају о стању сектора осигурања за период 01.01–31.12.2012. године. До корекција је дошло по налогу овлашћеног

ревизора, у складу са МРС 8 – Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке.

Сума пословне активе и пасиве за 2012. годину, смањена је за износ од 281.407 КМ, а због налога овлашћених ревизора код три друштва за осигурање код којих је извршена ретроспективна корекција грешака у финансијским извјештајима.

На страни активе корекције су извршене код два друштва за осигурање на начин да је повећана позиција дугорочни финансијски пласмани, која је довела до повећања сталне имовине у износу 2.042.788 КМ и смањена је позиција краткорочни финансијски пласмани, која је довела до смањење текуће имовине у износу 2.324.195 КМ.

На страни пасиве корекције су извршене код три друштва за осигурање на начин да је смањена позиција капитал у износу од 382.054 КМ због смањења ставки основни капитал у износу од 956 КМ, ревалоризационе резерве у износу од 1.388.136 КМ, нереализовани губици по основу финансијских средстава расположивих за продају у износу од 19.153 КМ и повећања ставки нераспоређени добитак ранијих година у износу од 442.340 КМ и нераспоређени добитак текуће године у износу од 545.545 КМ. Поред наведеног повећана је ставка остале краткорочне обавезе, која је довела до повећања збирне позиције обавезе у износу од 100.649 КМ.

У билансу успјеха извршена је корекција на начин да је повећана позиција расходи од усклађивања вриједности имовине у износу од 300.559 КМ, док је смањена позиција добитак по основу усклађивања вриједности имовине у истом износу код једног друштва за осигурање.

3.3. Консолидовани финансијски извјештаји

Од укупно 12 друштава за осигурање, четири друштва за осигурање врше директну или индиректну контролу над једним или више правних лица или остварују значајан утицај над другим правним лицима, те су, у складу са чланом 19. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске, обавезни да састављају консолидоване финансијске извјештаје повезаних правних лица који чине једну економску цјелину.

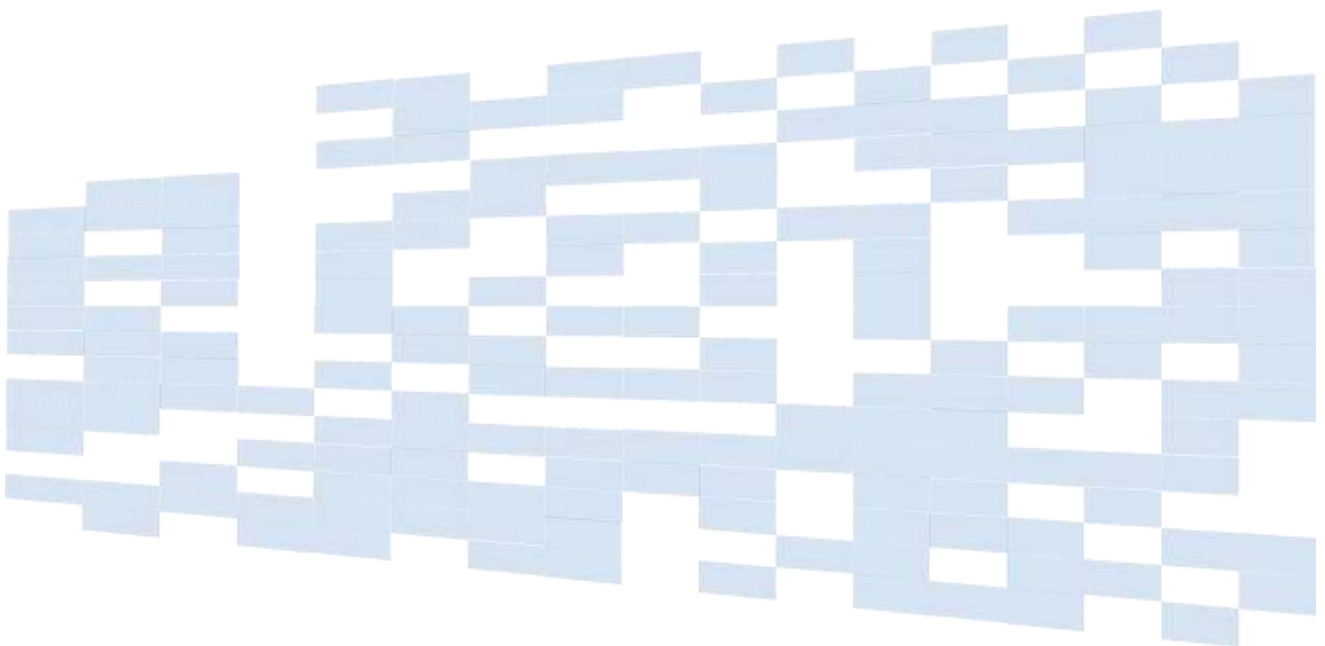
У складу са претходно наведеним, друштва за осигурање су саставила и доставила Агенцији ревидиране консолидоване финансијске извјештаје. Два друштва за осигурање су исказала већи нето резултат у ревидираним консолидованим финансијским извјештајима у односу на појединачне ревидиране финансијске извјештаје, док су два друштва исказала мањи нето резултат у ревидираним консолидованим финансијским извјештајима у односу на појединачне ревидиране финансијске извјештаје, а од тога је једно друштво је исказало негативан резултат.

Укупан нето резултат текућег периода исказан у ревидираним консолидованим финансијским извјештајима за наведена друштва за осигурање је мањи у односу на финансијски резултат исказан у појединачним ревидираним финансијским извјештајима за 468.607 КМ.

2013

4.

**ФИНАНСИЈСКИ И
ТЕХНИЧКИ
ПОКАЗАТЕЉИ
СТАЊА У
СЕКТОРУ**

4. ФИНАНСИЈСКИ И ТЕХНИЧКИ ПОКАЗАТЕЉИ СТАЊА У СЕКТОРУ

4.1. Испуњавање захтјева адекватности капитала

Друштва за осигурање из РС обавезна су да континуирано одржавају висину капитала, која је адекватна обиму и врстама послова осигурања које обављају, односно ризцима којима су изложена у обављању послова осигурања.

Адекватност капитала друштва за осигурање мјери се у смислу испуњавања прописаних услова, односно расположиви капитал друштва за осигурање мора бити најмање једнак маргини солвентности, при чему не смије бити мањи од износа минималног гарантног фонда прописаног законом, док базични капитал мора бити најмање једнак износу 1/3 маргине солвентности или минимално прописаном износу гарантног фонда⁷. Композитна друштва за осигурање морају одвојено исказивати испуњавање захтјева адекватности капитала за групу животних и неживотних осигурања.

Табела 15: Испуњавање захтјева адекватности капитала

(у КМ)

Опис	2012.		2013.	
	Неживотна осигурања	Животна осигурања	Неживотна осигурања	Животна осигурања
1. Базични капитал	77.483.078	11.214.151	82.098.172	12.203.528
2. Минимални гарантни фонд	49.000.000	9.000.000	49.000.000	9.000.000
3. Више/мање базичног капитала (1-2)	28.483.078	2.214.151	33.098.172	3.203.528
4. Распоживи капитал	75.530.199	11.214.151	79.884.179	12.203.528
5. Маргина солвентности	23.245.137	1.802.955	23.519.153	2.268.596
6. Више/мање расположивог капитала (4-5) или (4-2) у зависности шта је веће (2 или 5)	26.157.057	2.214.151	30.834.390	3.203.528

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Расположиви капитал⁸ друштава за осигурање, посматрано укупно за животна и неживотна осигурања, утврђен у сврху исказивања испуњавања захтјева адекватности капитала, на крају 2013. године износио је 92.087.707 КМ и већи је у односу на претходну годину за 6%. На нивоу сектора исказан је вишак капитала у односу на минимални гарантни фонд у износу од 34.037.918 КМ⁹, а овај износ је већи од оног исказаног 2012. године за 5,7 мил. КМ или 20%.

⁷ Као мјеродаван износ приликом утврђивања довољности базичног капитала узима се виши износ од 1/3 маргине солвентности или минимално прописан износ гарантног фонда (оснивачки капитал), који је утврђен Законом о друштвима за осигурање.

⁸ Потребно је нагласити да се износ капитала, утврђен у сврху испуњавања захтјева адекватности капитала, разликује од износа капитала исказаног у билансу стања. Захтјев адекватности капитала полази од циља да се утврди капитал за измирење обавеза из уговора о осигурању, као крајња гаранција. Због тога се поједине ставке, које иначе припадају категорији капитала, нпр. добитак текуће године и сл. искључују, а додају се неке друге ставке.

⁹ Вишак капитала код неживотних осигурања, исказан у табели 15. ред.бр.6. утврђен је као разлика расположивог капитала и минималног гарантног фонда, осим код једног друштва за осигурање гдје је износ обрачунате маргине солвентности већи

Укупно расположиви капитал на нивоу сектора 3,6 пута је већи у односу на маргину солвентности¹⁰. Расположиви капитал неживотних осигурања је 1,6 пута, а код животних осигурања 1,4 пута већи од већи од минимално захтјеваног гарантног фонда. Посматрано у односу на маргину солвентности, расположиви капитал је већи код неживотних осигурања 3,4, а код животних осигурања 5,4 пута.

Треба нагласити да су, са стањем на дан 31.12.2013. године, сва друштва за осигурање испуњавала прописане захтјеве адекватности капитала и исказала вишак расположивог капитала у односу на гарантни фонд и на маргину солвентности.

Поред испуњавања прописаних захтјева адекватности капитала, друштва за осигурање имају обавезу да износ у висини од најмање 50% минимално потребног гарантног фонда, држе у намјенски ороченом депозиту или хартијама од вриједности, чији је емитент или гарант Босна и Херцеговина, Република Српска или Централна банка БиХ. Сва друштва за осигурање континуирано испуњавају овај захтјев, односно посједују захтијевано покриће у наведеним средствима, која служе искључиво у сврху заштите осигураника и очувања солвентности друштва за осигурање и у друге сврхе се не могу користити.

4.2.Обрачун и покривеност техничких резерви прописаним облицима активе

4.2.1. Укупно обрачунате техничке резерве

Реалан обрачун техничких резерви, те њихово адекватно покриће основни су предуслови за одржавање солвентности друштава за осигурање, чиме се доприноси бољој заштити интереса осигураника и корисника осигурања, као и јачању повјерења у сектор осигурања. Начин обрачуна техничких резерви, те висину и начин улагања средстава за покриће истих прописује Агенција.

У наредном графикону илуструје се преглед обрачунатих техничких резерви на нивоу сектора у периоду 2008-2013. година.

од минималног гарантног капитала. Стога је код тог друштва за осигурање као мјеродаван износ за утврђивање вишка расположивог капитала узет износ обрачунате маргине солвентности.

¹⁰ Маргина солвентности изражава изложеност друштава за осигурање преузетим ризицима из осигурања, а утврђује се на основу подзаконског прописа Агенције, који је усклађен са ЕУ директивама (2002/13/EZ ,73/239/EEZ, 2002/83/EZ).

Графикон 9: Техничке резерве свих друштава за осигурање

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У посматраном периоду, на нивоу сектора, укупно обрачунате техничке резерве су континуирано расле и веће су за 65%. С обзиром да се примјењују различити услови и ограничења улагања код животног и неживотног осигурања у наставку се даје одвојена анализа улагања средстава за покриће техничких резерви.

Ради одржавања финансијске способности извршавања обавеза по основу исплате штете и накнада из уговора о осигурању, друштво за осигурање је дужно да средства за покриће техничких резерви улаже у дозвољене облике средстава, а зависно од врста осигурања које обавља, уз примјену принципа сигурности, профитабилности и дисперзији улагања.

4.2.2. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за неживотно осигурање

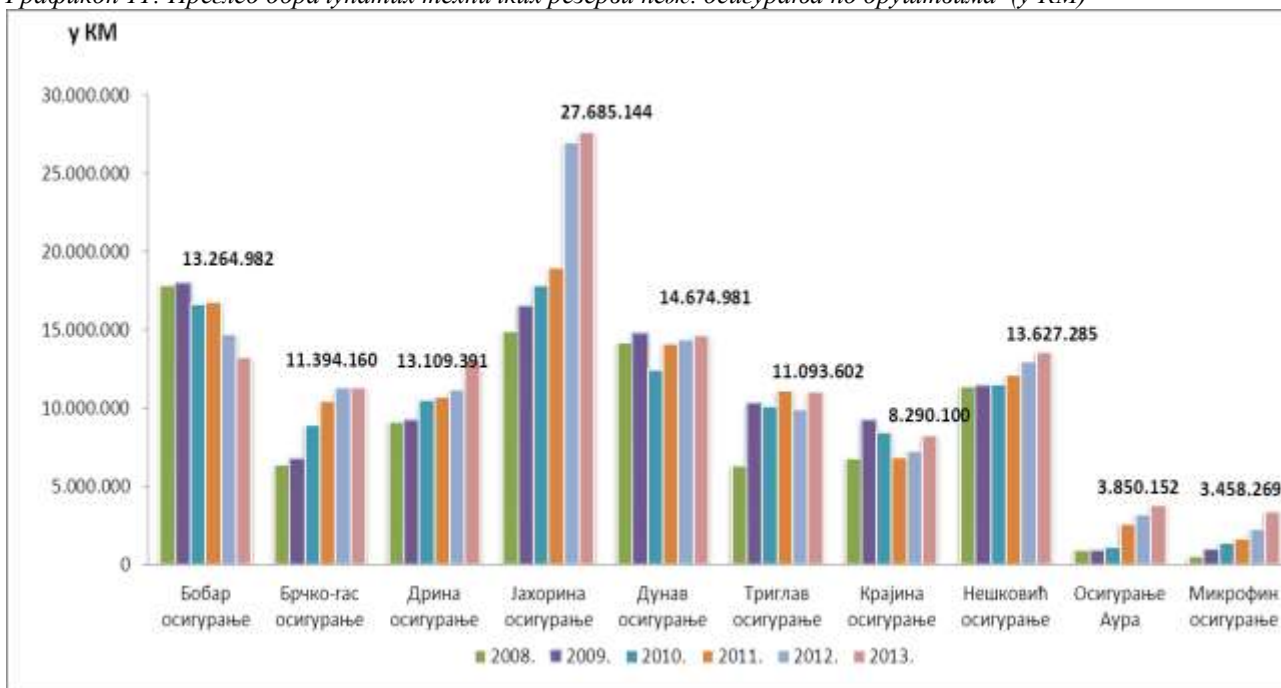
Укупно обрачунате техничке резерве неживотних осигурања, у периоду 2008-2013. година, приказане су у наредном графикону.

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Агенција је код свих друштава за осигурање контролисала адекватност обрачуна техничких резерви. Упоредо са растом премије повећаване су и техничке резерве неживотних осигурања и у периоду 2008-2013. година повећане су за 36%. У наредном графикону приказане су обрачунате техничке резерве неживотних осигурања појединачно по друштвима за осигурање.

Графикон 11: Преглед обрачунатих техничких резерви неж. осигурања по друштвима (у КМ)

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Из графикона се види да је, са стањем на дан 31.12. 2013. године, само код једног друштва за осигурање дошло до смањења обрачунатих техничких резерви, и то као резултат смањења

резерве за штете и укидања резерви за изравнање ризика. Смањење резерви за штете је услиједило након налога Агенције за повећање ефикасности у рјешавању и исплати одштетних захтјева, док је укидање резерви за изравнање ризика извршено након тестирања потребе формирања ових резерви, у складу са прописима којима је регулисан обрачун техничких резерви.

У наредном графикону приказана је структура улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања.

Графикон 12: Структура улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У структури улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања доминирају банкарски депозити и некретнине. Друштва за осигурање су око 14 милиона КМ средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања уложила у хартије од вриједности на домаћем тржишту капитала, од чега 92% у државне обвезнице. То указује на инвестициони потенцијал који друштва за осигурање имају као институционални инвеститори.

Поједина друштва за осигурање су тражила сагласност за прекорачење ограничења улагања, што је Агенција, у складу са прописима и одобравала.

Три друштва за осигурање још увијек немају у потпуности покривене техничке резерве дозвољеним облицима улагања. Тим друштвима за осигурање, Агенција је одредила крајњи рок за обезбјеђење покрића, а истовремено је као једну од мјера надзора изрекла забрану одређених финансијских трансакција, укључујући и исплату дивиденде.

4.2.3. *Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за животно осигурање*

Техничке резерве животног осигурања, као што се види из наредног графикона, карактерише динамичан раст, па су у посматраном периоду 2008-2013. година повећане чак 3,8 пута.

Графикон 13: Техничке резерве животног осигурања

(у КМ)

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Наредни графикон приказује структуру улагања средстава за покриће техничких резерви животног осигурања.

Графикон 14: Структура улагања средстава за покриће техничких резерви животног осигурања

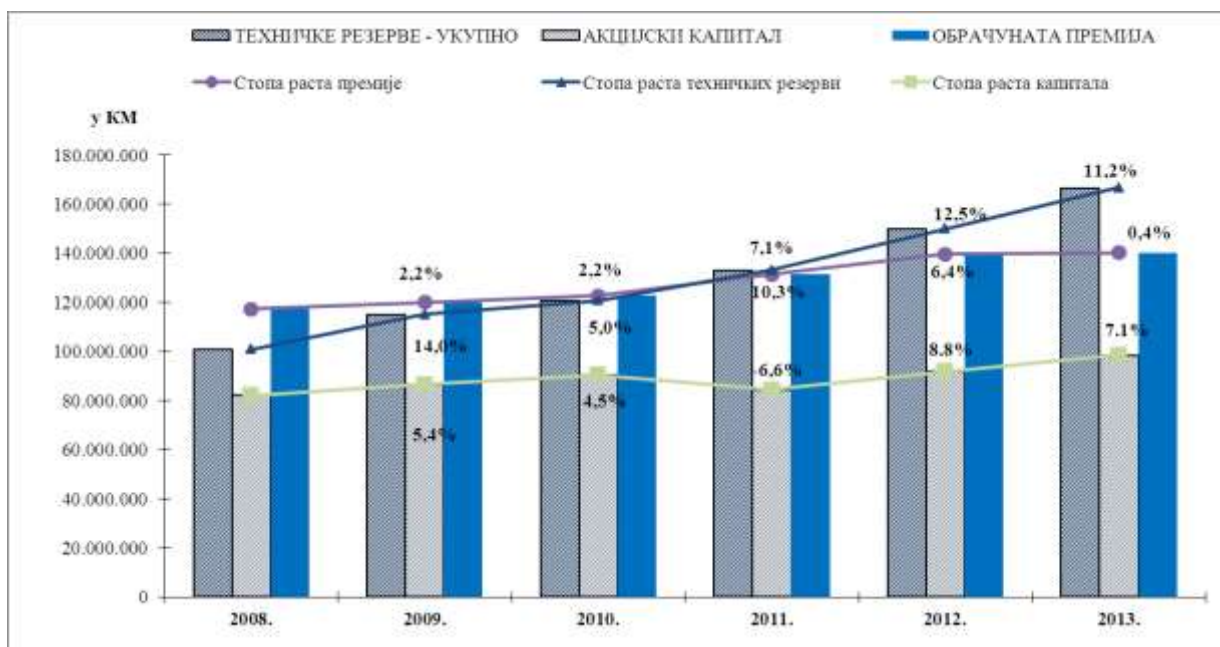
Извор: Извјештаји друштава за осигурање

За разлику од улагања код неживотног осигурања, техничке резерве животног осигурања, покривене су у значајној мјери хартијама од вриједности домаћих емитената, а највише државним и муниципалним обвезницама. Очигледно је да је скромна понуда државних обвезница на тржишту хартија од вриједности, уз непостојање тзв. валутне клаузуле код државних обвезница, главни ограничавајући фактор даљег релативног повећања ове врсте улагања. Код животног осигурања у свим друштвима је обезбијеђена квантитативна и квалитативна усклађеност са прописаним захтјевима покрића техничких резерви.

4.3. Компаративни преглед кључних показатеља

Значајан показатељ резултата регулаторних и надзорних активности, предузетих у циљу стабилизације и уређивања тржишта осигурања, је поређење промјена обрачунатих техничких резерви, обрачунате премије и акцијског капитала.

Графикон 15: Кретање обрачунатих техничких резерви, акцијског капитала и обрачунате премије

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Подаци из претходног графика, показују бржи раст обрачунатих техничких резерви од укупно обрачунате премије. Са стањем на дан 31.12. 2013. године, на нивоу сектора, износ обрачунатих техничких резерви је већи од годишње обрачунате премије за 19%.

Регулаторне и надзорне активности Агенције у вези примјене актуарски заснованих метода за обрачун техничких резерви, резултирале су адекватном процјеном ове значајне билансне позиције код свих друштава за осигурање. То је свакако значајно са становишта заштите интереса осигураника, трећих оштећених лица и корисника осигурања.

Раст техничких резерви и капитала представља јачање основе која служи за измирење обавеза по основу уговора о осигурању, односно обезбјеђује солвентност друштава за осигурање.

4.4. Показатељи о исплаћеним одштетама и другим накнадама из осигурања

У наставку се дају основни подаци у вези са рјешавањем и исплатом одштета из осигурања од одговорности и других накнада из уговорених осигурања (у даљем тексту: обавезе из осигурања).

У 2013. години осигураницима и корисницима осигурања исплаћено је укупно 46.708.538 КМ, што у односу на 2012. годину када је сума исплаћених обавеза из осигурања износила 42.289.850 КМ, представља повећање за 4.418.689 КМ или 10,4%.

Извјештај о стању у сектору осигурања Републике Српске за период 01.01. до 31.12.2013.године
У наставку је дат табеларни преглед и графичка илустрација износа исплаћених обавеза из осигурања у периоду од 2011-2013. године, по врстама осигурања и укупно.

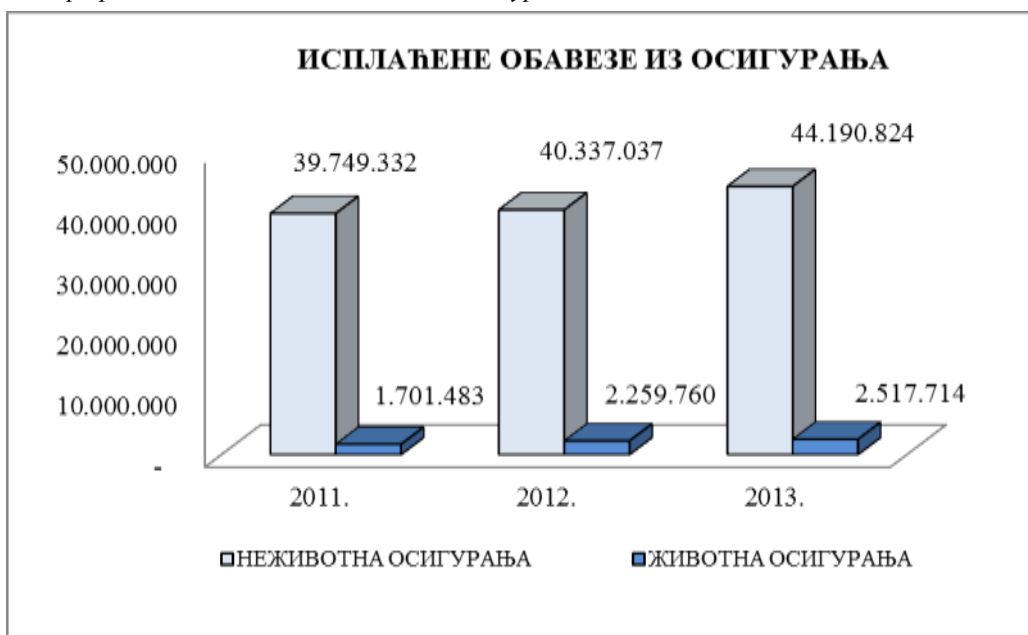
Табела 16: Износ исплаћених обавеза из осигурања по врстама осигурања (у КМ)

ВРСТЕ ОСИГУРАЊА	2011.	2012.	2013.
Осигурање незгоде	3.593.996	3.889.665	4.564.343
Здравствено осигурање	224.182	446.642	428.340
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских возила	7.256.668	6.931.165	7.116.013
Осигурање пловила		54.773	49.416
Осигурање робе у превозу	24.526	81.803	31.374
Осигурање имовине од пожара и природних сила	731.576	806.477	1.145.765
Осигурање осталих штета на имовини	2.201.356	1.488.011	1.771.120
Осигурање од одговорности за моторна возила	25.701.276	26.616.635	29.031.145
Осигурање од опште грађанске одговорности	9.744	21.866	52.880
Осигурање кредита	6.008		
Осигурање помоћи			428
УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	39.749.332	40.337.037	44.190.824
Животно осигурање	1.362.375	1.755.630	2.044.657
Ренте			
Додатна осигурања уз осигурање живота	339.108	504.129	473.057
Друге врсте животних осигурања			
УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	1.701.483	2.259.760	2.517.714
УКУПНО:	41.450.815	42.596.797	46.708.538

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Напомена: Подаци исказани у овом извјештају, који се односе на 2012. годину, разликују се од података за исту годину у Извјештају о стању сектора осигурања за период 01.01–31.12.2012. године До корекција је дошло по налогу овлашћеног ревизора код једног друштва за осигурање због прекњижавања штета са конта расходи накнада штета из предратног периода на конто ликвидиране штете. Корекција је извршена само у врсти осигурања од одговорности за моторна возила.

Графикон 16: Исплаћене обавезе из осигурања

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

У наредној табели приказани су показатељи ефикасности у рјешавању и исплати обавеза из осигурања за животна и неживотна осигурања.

Табела 17: Ефикасност у рјешавању и исплати обавеза из осигурања

Опис	2011.	2012.	2013.
Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања у неживотним осигурањима (у %)	80,2	78,2	79,1
Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања у животним осигурањима (у %)	89,9	90,0	90,9
Стопа ефикасности у исплати обавеза из осигурања у неживотним осигурањима (у %)	97,8	98,5	98,1
Стопа ефикасности у исплати обавеза из осигурања у животним осигурањима (у %)	100,0	100,0	100,0

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Стопа ефикасности у рјешавању обавеза из осигурања представља однос броја укупно ријешених и укупно евидентираних захтјева. Стопа исплате обавеза из осигурања представља однос броја укупно исплаћених и укупно ријешених одштетних захтјева. У посматраном периоду није дошло до значајних осцилација у вриједности ових показатеља.

Агенција је покренула и до краја извјештајног периода завршила ванредне контроле у свим друштвима за осигурање и филијалама друштава из ФБиХ, која се баве неживотним осигурањима. Предмет контроле је био процес рјешавања (евидентирање, обрада, утврђивање основа и висине, те исплата) одштетних и захтјева за исплатама осигураних сума трећим оштећеним лицима и осигураницима, у 2012. години и првом полугодишту 2013. године. Почетком 2014. године Агенција је наложила мјере за отклањање уочених незаконитости и неправилности, у циљу унапређења процеса рјешавања и исплате одштетних захтјева и комуникације са оштећеним лицима.

4.5. Технички резултат

Технички резултат, приказан у табели број 18, утврђен је као разлика мјеродавних премија у самопридражају и мјеродавних штета у самопридржају, узимајући у обзир промјене код осталих техничких резерви, а код животнох осигурања и резултат остварен улагањем средстава.

Агенција је за 2013. годину извршила промјену начина обрачуна техничког резултата, у циљу реалнијег исказивања¹¹ и усклађивања са захтјевима ЕУ директива. Такође треба истакнути да је у документима TWINNING пројекта (BA07IBFI01), указано на неадекватност и неусклађеност прописаних финансијских извјештаја друштава за осигурање са Директивом

¹¹ Обрачун техничког резултат, који је приказан у претходним извјештајима, није методолошки неисправан и такође је указивао на довољност техничке премије (укупна премија умањена за планиране трошкове спровођења осигурања, а без ефеката реосигурања) за измирење обавеза из уговора о осигурању. Међутим, са становишта надзора релевантнији показатељ је технички резултат, који у обрачун укључује ефекте реосигурања.

Извјештај о стању у сектору осигурања Републике Српске за период 01.01. до 31.12.2013. године о годишњим финансијским извјештајима и консолидованим финансијским извјештајима друштава за осигурање (91/674/ЕЕЗ), што отежава провођења финансијског надзора. Стога је Агенција, у оквиру својих овлашћења, за 2013. годину и даље, дефинисала додатни образац за извјештавање о оствареном пословном, односно техничком резултату. На овај начин постигнута је усклађеност исказивања техничког резултата са захтјевима напријед наведене директиве.

Због свега наведеног поређење техничких резултата оствареног у 2013. години, са техничким резултатима обрачунатим и приказаним у претходним извјештајним периодима није могуће извршити.

Табела 18: Технички резултат друштава за осигурање

Р.Б.	Врсте осигурања	Технички резултат
1.	Осигурање незгоде	2.393.955
2.	Здравствено осигурање	295.731
3.	Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских возила	2.338.000
4.	Осигурање возила која се крећу по шинама	-1.293
5.	Осигурање ваздухоплова	4.614
6.	Осигурање пловила	31.142
7.	Осигурање робе у превозу	474.536
8.	Осигурање имовине од пожара и природних сила	2.648.326
9.	Осигурање осталих штета на имовини	2.161.615
10.	Осигурање од одговорности за моторна возила	58.119.801
11.	Осигурање од грађанске одговорности за ваздухоплове	12.881
12.	Осигурање од опште одговорности за бродове	5.214
13.	Осигурање од опште грађанске одговорности	561.201
14.	Осигурање кредита	3.351
15.	Осигурање гаранција	0
16.	Осигурање од различитих финансијских губитака	32.286
17.	Осигурање трошкова правне заштите	0
18.	Осигурање помоћи	738
	НЕЖИВОТНО ОСИГУРАЊА	69.082.099
19.	ЖИВОТНО ОСИГУРАЊЕ	4.068.307
	УКУПНО:	73.150.407

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

На нивоу сектора осигурања РС у посматраном периоду остварен је позитиван технички резултат. По појединим врстама осигурања, негативан технички резултат забиљежен је само у врсти осигурања возила која се крећу по шинама и то код једног друштва за осигурање и није материјално значајан.

Напријед наведени подаци указују да је укупна премија била довољна за измирење обавеза према осигураницима, корисницима осигурања и трећим оштећеним лицима. Међутим, високи трошкови спровођења осигурања код неких врста осигурања и код појединих друштава за осигурање, захтијевају додатно надзорно дјеловање у дијелу који се односи на

управљање трошковима, како би се минимизирали могући негативни ефекти у наредним фазама пословања.

4.6. Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио

Рацио штета представља однос мјеродавних штета и мјеродавне премије, док рацио трошкова представља учешће трошкова спровођења осигурања у обрачунатој премији. Комбиновани рацио показује резултат пословања прије укључивања резултата од улагања, а рачуна се као збир рациа трошкова и рациа штета.

У наредном табеларном прегледу дати су рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио за неживотна осигурања за сектор осигурања у цјелини у 2013. години:

Табела број 19: Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио

О П И С	2013.
Рацио штета (%)	38,2
Рацио трошкова (%)	42,1
Комбиновани рацио (%)	80,3

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Због измјена у начину обрачуна описаног у поглављу 4.5. није могуће поређење наведених рација са претходним периодима.

Уколико је комбиновани рацио мањи од 100, разлика између 100 и комбинованог рациа представља позитиван резултат из послова осигурања, а уколико је комбиновани рацио већи од 100, та разлика представља негативан резултат из послова осигурања. У посматраној години остварен је комбиновани рацио мањи од 80,38%, што је задовољавајуће.

4.7. Показатељи рентабилност имовине и рентабилности властитих средстава

У наредном табеларном прегледу приказана је рентабилност имовине и рентабилност властитих средстава на нивоу сектора осигурања РС у периоду од 2011. до 2013. године:

Табела број 20: Показатељи рентабилности

О П И С	2011.	2012.	2013.
Поврат на активу (ROA)	4,4	6,5	4,2
Поврат на укупни капитал (ROE)	10,9	16,5	10,6

Извор: Извјештаји друштава за осигурање

Показатељ рентабилности имовине (ROA) рачуна се као однос нето резултата обрачунског периода и просјечне активе, а представља мјеру приноса на укупну активу. На нивоу сектора осигурања остварен је позитиван принос на активу од 4,2% .

Показатељ рентабилности капитала (ROE) представља однос између нето резултата обрачунског периода и просјечног капитала, а показује колики је поврат на уложени властити капитал. На нивоу сектора укупна рентабилност капитала, у 2013. години, износила је 10,6%.

Оба показатеља су смањена у 2013. години, али је укупна оцјена рентабилности сектора позитивна у цијелом посматраном периоду.

4.8.Остали показатељи пословања

У наредном табеларном прегледу дати су остали показатељи пословања сектора осигурања РС за период од 2011. до 2013. године:

Табела број 21: Остали показатељи пословања

О П И С	2011.	2012.	2013.
Премија по запосленом (у КМ)	108.454	116.987	119.624
Укупан приход по запосленом (у КМ)	130.150	137.426	150.391
Добит по запосленом (у КМ)	9.182	15.054	11.074
Добит/Укупан приход (%)	7,1	11,0	7,4
Рацио солвентности (%)	80,1	90,1	102,7
Општа ликвидност (%)	5,4	4,7	5,0

Извор: Извјештаји друштва за осигурање

Премија по запосленом на нивоу сектора осигурања континуирано расте, али је још увијек далеко испод просјека земаља у окружењу. Повећан је и укупан приход по запосленом.

Показатељи који су везани за добитак су смањени, док су се показатељи солвентности и ликвидности у односу на прошлу годину побољшали. Укупна солвентност друштва за осигурање зависи од висине и покрића техничких резерви намијењених финансирању обавеза из уговора о осигурању, као и од довољности гарантног фонда, као вида заштите осигураника у случају непредвиђених губитака у пословању, о чему су одговарајући подаци презентовани у поглављу 4.1. и 4.2.

Агенција за осигурање Републике Српске

Бана Милосављевића 8/II, 78 000 Бања Лука

тел/факс: +387 51 228-910; 228-920

e-mail: azors.kabinet@blic.net

www.azors.rs.ba

